

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA ASIJSKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Česko-čínské vztahy po roce 1945
v oblasti kultury**

Czech-Chinese relations in culture after 1945

OLOMOUC 2009   Lenka Dřimalová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Ondřej Kučera

Prohlášení

Já, Lenka Dřimalová, prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma *Česko-čínské vztahy po roce 1945 v oblasti kultury* vypracovala samostatně a použila jsem pouze uvedené podkladové materiály a literaturu.

V Olomouci dne _____

ANOTACE

Cílem práce bylo vytvoření přehledu dosavadních česko-čínských vztahů v oblasti kultury, protože dosud žádná práce zabývající se touto tematikou v České republice neexistuje. Práci je možné rozdělit na dvě části. První částí je chronologický přehled kulturních událostí v období od konce 2. světové války po současnost, s důrazem na poslední desetiletí, kde zjišťuji, jaký vliv měla na kulturní spolupráci politická situace té doby.

Druhou část práce tvoří výzkum, který jsem provedla formou dotazníků. Pomocí výzkumu zjišťuji, jaké má povědomí o čínské kultuře česká veřejnost, zda se aktivně účastní čínských kulturních akcí pořádaných v České republice a zda je o těchto akcích dostatečně informována.

Při porovnání teoretické části a výzkumu nám výsledky ukazují, že přestože se v České republice koná relativně velké množství čínských kulturních akcí, česká veřejnost se jich aktivně účastní jen málo a o čínské kultuře má spíše zkreslené představy.

KLÍČOVÁ SLOVA

Čínská kultura

Česko-čínské vztahy

Čínská lidová republika

Kulturní spolupráce

Čínské umění

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé práce Mgr. Ondřejovi Kučerovi za jeho odborné vedení, cenné připomínky, rady a vstřícnost.

Dále bych chtěla poděkovat personálu Vědecké knihovny v Olomouci za milou ochotu při zapůjčování archivních materiálů. Poděkování patří i mým blízkým za podporu a trpělivost.

OBSAH:

OBSAH:	7
SEZNAM GRAFŮ:	8
EDIČNÍ POZNÁMKA	9
ÚVOD	10
1. MATERIÁLY A METODY	11
2. ČESKO-ČÍNSKÉ VZTAHY V OBLASTI KULTURY PO ROCE 1945	13
2.1 ROK 1945 – 1959.....	13
2.1.1 <i>Kulturní spolupráce let 1945 - 1953</i>	13
2.1.2 <i>Kulturní spolupráce let 1954 - 1959</i>	18
2.2 ROK 1960 - 1989	22
2.2.1 <i>Ideologická roztržka</i>	22
2.2.2 <i>Oživení vztahů</i>	24
2.3 ROK 1990 – 1998.....	25
2.4 ROK 1999 – 2009:	29
2.4.1 <i>Obecná charakteristika</i>	29
2.4.2 <i>Čínské umění</i>	31
2.4.3 <i>Čínská hudba</i>	34
2.4.4 <i>Čínské divadlo a tanec:</i>	36
2.4.5 <i>Přednášky a festivaly spojené s čínskou kulturou</i>	37
2.4.6 <i>Tibetská kultura</i>	39
3. VÝZKUM	42
3.1 CÍLE A METODY VÝZKUMU.....	42
3.2 CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ	43
3.3 ANALÝZA VÝZKUMU	43
3.3.1 <i>Charakteristika dotazníku:</i>	43
3.3.2 <i>Obecné informace o návštěvě kulturních akcí respondentů</i>	44
3.3.3 <i>Povědomí dotazovaných o čínské kultuře</i>	45
3.3.4 <i>Informovanost české veřejnosti o čínských kulturních akcích</i>	47
3.3.5 <i>Zájem o čínské kulturní akce v České republice</i>	50
3.3.6 <i>Aktivní účast respondentů na čínské kulturní akci</i>	51
3.3.7 <i>Srovnání jednotlivých sociálních aspektů respondentů</i>	54
3.4 ZÁVĚR VÝZKUMU	55
ZÁVĚR	56
RESUMÉ	57
SEZNAM LITERATURY	58
SEZNAM PŘÍLOH	64

Seznam grafů:

Graf č. 1 – Účast respondentů na kulturních akcích.....	44
Graf č. 2 – Typ upřednostňované kulturní akce respondentů.....	45
Graf č. 3 – Co se respondentům vybaví, když se řekne čínská kultura.....	46
Graf č. 4 – Ovlivnitelnost respondentů politikou ČLR při návštěvě čínských kulturních akcí.....	46
Graf č. 5 – Informovanost respondentů o čínských kulturních akcích.....	47
Graf č. 6 – Nejčastější zdroj informací respondentů o pořádaných čínských kulturních akcích.....	48
Graf č. 7 – Informovanost respondentů o čínských kulturních akcích z českého tisku.....	49
Graf č. 8 – Konání čínské kulturní akce v okolí respondentů.....	49
Graf č. 9 – Co respondenty odradilo od návštěvy čínské kulturní akce.....	50
Graf č. 10 – Zájem respondentů o větší nabídku čínských kulturních akcí.....	51
Graf č. 11 – Účast respondentů na čínské kulturní akci.....	51
Graf č. 12 – Jakého typu čínské kulturní akce se respondenti zúčastnili.....	52
Graf č. 13 – Hodnocení respondentů navštívené čínské kulturní akce.....	53

Ediční poznámka

Všechny čínské znaky jsou uvedeny ve zjednodušené podobě a v přepisu do latinky je použita standardní čínská transkripce pinyin, pouze ustálené názvy, které se u nás uchytily ještě před zavedením české znakové transkripce, jsou česky.

Úvod

Výběr tématu *Česko-čínské vztahy po roce 1945 v oblasti kultury* byl z mého pohledu vhodný především proto, že zatím rozsáhlejší práce zabývající se touto problematikou v České republice neexistuje. Nebylo tak možné přejímat něčí stanoviska nebo jen jinými slovy opakovat to, co již bylo řečeno jinde a měla jsem tak možnost vytvořit práci originální a snad i objektivní a do budoucna přínosnou. Největší úskalí představovalo rozřídění nahromaděného materiálu a výběr důležitých informací.

Mým cílem bylo vytvoření chronologického přehledu vzájemné kulturní spolupráce mezi Českou republikou a ČLR. Ve druhé části práce se zabývám výzkumem, který jsem provedla formou dotazníků. Pomocí výzkumu zjišťuji, jaké má povědomí o čínské kultuře česká veřejnost, zda se aktivně účastní čínských kulturních akcí pořádaných v České republice a zda je o těchto akcích dostatečně informována.

1. Materiály a metody

Při psaní práce jsem používala téměř výhradně sekundární literaturu. Bohužel nebyla vydána žádná specializovaná kniha zabývající se přímo tématem vzájemných česko-čínských kulturních styků a tak jsem se opírala především o novinové články, podobně zaměřené studie a internetové stránky. V práci se zaměřuji především na kulturní akce konané v České republice a na jejich ohlas v českém tisku, abych tak zjistila informovanost a zájem české veřejnosti o kulturní program s čínskou tematikou. Proto jsem pracovala hlavně s česky psanou literaturou.

V práci jsem se snažila podat přehled dosavadních vzájemných kulturních styků České republiky a ČLR od konce druhé světové války. V této části práce se opírám především o knihy PhDr. Ivany Bakešové „*Čína ve XX. století*“, díl 1. a 2. (Univerzita Palackého v Olomouci, 2002, 2003), které jsou jedněmi z prvních česky publikovaných prací tohoto rázu. Autorka mapuje vývoj moderní čínské společnosti a přibližuje nám čínské dějiny 20. století skrze evropské nahlížení na historii a v několika kapitolách se zabývá také česko-čínskými vztahy.

Více jsem však čerpala z navazujícího dílu „*Čína ve XX. století*“, díl 3. (Univerzita Palackého v Olomouci, 2006) od autora Rudolfa Fürsta, zabývající se vnitropolitickým vývojem ČLR od r. 1989. Pro mou bakalářskou práci použiji z této publikace část druhé kapitoly „Zahraniční vztahy ČLR po roce 1989“, konkrétně podkapitoly 2.9. „Česko-čínské vztahy“ a kapitolu 2.10. „Česko-taiwanské vztahy“. Okrajově také podkapitoly 2.1. „Obecná charakteristika zahraničních vztahů ČLR“, 2.2. „Nová čínská zahraniční politika“ a 2.8. „Vztahy s Evropskou unií“. Vzhledem k tomu, že se zabývám vzájemnými vztahy v oblasti kulturní, zaměřím se prioritně na části o kulturních výměnách a bilaterálních smlouvách, méně potom na ekonomické, politické nebo vojenské vztahy.

Další použitou literaturou je kniha od Johna K. Fairbanka *Dějiny Číny* (Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2007) a to především kapitola 19., část „Čínsko-sovětská roztržka“, kapitola 21., část „Zahraniční obchod a investice“ a dodatek od Martina Hály „Čína na přelomu věků“.

Největší část materiálu jsem získala z novin, časopisů a internetu. Co se týče novinových článků, potřebné údaje ze starších dob jsem čerpala především z populárně vědeckého měsíčníku Orientálního ústavu AV ČR *Nový Orient*, který je archivovaný od roku 1945 až do současnosti. Ze všech 63 ročníků jsem vybrala články vhodné pro mou práci a zpracovala je především v části mapující historický přehled vzájemných kulturních styků

obou zemí bezprostředně po válce až do roku 1989. Při vyhledávání informací z let 1998 až 2008 jsem pak využila archivace *mediasearch.newtonit*, která obsahuje plná znění zpráv tištěných periodik, internetu a doslovné přepisy zpravodajských a publicistických pořadů z TV a rozhlasu po roce 1996.

Všechny získané články jsem později protřídila a seřadila chronologicky a podle oblasti kultury na divadelní, taneční nebo hudební vystoupení, uměleckou výstavu, film či přednášku a podrobně je analyzovala. Mohla jsem tak později porovnat obsah a počet vyšlých článků o čínské kultuře s informovaností a povědomím, které z nich utkvělo v české společnosti, zjištěné pomocí dotazníků a rozhodnout, zda je v českém tisku věnována čínské kultuře dostatečná pozornost.

Součástí mé práce je výzkum v podobě dotazníků, kterými jsem chtěla zjistit aktivní účast nebo alespoň povědomí české veřejnosti o pořádaných čínských výstavách, přednáškách, koncertech či vystoupeních. Pro zjištění potřebných informací jsem využila služeb firmy *Easysearch.biz*. Tato firma umožňuje vytvoření vlastního on-line dotazníku, který se dá distribuovat e-mailem nebo umístěním na internet. Dotazník, na který odpovědělo 100 lidí, obsahuje otázky na vědomosti dotázaného o čínské kultuře. Zjištěné informace jsem následně analyzovala, porovнала jednotlivé sociální aspekty sociologických skupin a vytvořila odpovídající závěry.

2. Česko-čínské vztahy v oblasti kultury po roce 1945

2.1 Rok 1945 – 1959

Vzhledem k tomu, jak byla v Číně domácí politická situace po 2. světové válce chaotická a plná rozbrojů a nestability zapříčiněné občanskou válkou a vzhledem k obecně neutěšené atmosféře poválečné Evropy a Asie, nemohly se ještě česko-čínské vztahy rozvíjet nijak systematicky. Prozatím všichni vyčkávali, jak se bude politická situace v Číně vyvíjet. Československým vyslancem byl tehdy Stanislav Miňovský, jeden z nejschopnějších diplomatů naší vlády v Číně vůbec. Bedlivě sledoval vývoj občanské války a situaci jak na území Kuomintangu, tak na území kontrolovaném komunistickou vládou v Yan'anu. V červenci 1944 byly v Londýně diplomatické styky mezi Československem a Čínou povýšeny na velvyslanectví. Počátkem roku 1946 se vláda vrátila z Čunkingu do Nankingu a spolu s ní přesídlily i zastupitelské úřady většiny států. Velvyslanec Miňovský se vrátil do Evropy a novým velvyslancem se stal Josef Lelek, který však pobyl v Číně jen krátce. Titulářem úřadu byl od té doby chargé d'affaires Mojmír Konečný.¹

Koncem roku 1948 již byla zřejmá prohra kuomintangské armády. Čankajšek se vzdal všech svých funkcí a přeplavil se na Taiwan. Po obsazení Nankingu Čínskou lidovou osvobozenou armádou bylo jasné, jaká bude příští politická orientace Číny. Dva dny po slavnostním vyhlášení ČLR, tedy 3. 10. 1949, uspořádalo zahraniční oddělení čínské vlády recepci pro zahraniční diplomaty, na kterou byli pozváni pouze zástupci ze SSSR, Polska a Československa. Další den Československo zrušilo diplomatické styky s vládou Kuomintangu.²

2.1.1 Kulturní spolupráce let 1945 - 1953

Kulturní spolupráce Československa a Číny se mohla plně rozvinout teprve po vzniku Čínské lidové republiky v roce 1949. Především díky stejné politické orientaci a nadšení z revolučního vítězství. Československo bylo jedním z prvních států, které uznaly ČLR a navázaly s vládou v Pekingu diplomatické styky. V příštích šesti letech se kulturní styky mezi oběma zeměmi rozvíjejí v nebyvalé míře. Již 14. 6. 1950 byla uzavřena dohoda o hospodářské a kulturní spolupráci. Náš zastupitelský úřad byl přestěhován z Nankingu

¹ BAKEŠOVÁ, Ivana. Československo – Čína 1918 – 1949, Praha 1997, s. 117 – 127.

² BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století, díl 1*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001, s. 15.

do Pekingu a prvním československým velvyslancem v ČLR se stal F. C. Weiskopf. Přednášel na škole pro čínské diplomaty a za jeho éry mělo československé vyslanectví mimořádné postavení, které nám mohly jiné země závidět. Přesto se jeho činnost neseťkala v Praze s pochopením a již příští rok byl nahrazen jiným členem ÚV KSČ.³

Čínská lidová republika se stala v Československu symbolem budovatelského nadšení a téměř všechny noviny se nekriticky zaobíraly úspěchy čínské komunistické strany. Popisovaly pouze pohostinnost, obětavost a hrdinnost čínského národa a dokonale tak mystifikovaly českou veřejnost, která se nadchla pro vše čínské. Například Rudé právo ve svém úvodníku označilo „epochální vítězství čínského pracujícího lidu nad cizími imperialisty a reakční pátou kolonou, představovanou kuomintangským režimem, za velkou světodějnou událost, jejíž dosah je nutno patřičně docenit. Vznik ČLR významně posílil tábor míru na celém světě a podstatně oslabil imperialismus.“⁴ Jedním z hlavních úkolů tohoto mírového hnutí potom bylo bránit mír kulturní výměnou.

Rozvoj styků mezi Československem a Čínskou lidovou republikou byl všestranný a hojný. Již v prosinci 1945 byla založena Československo-čínská společnost, jejímž předsedou byl zvolen doc. dr. J. Průšek a místopředsedy prof. B. Mathesius a Z. Havránková. Při příležitosti zřízení společnosti se 19. prosince konala v Orientálním ústavu schůze, jíž byli přítomni například ministr zahraničí Jan Masaryk, ministr školství prof. dr. Z. Nejedlý a chargé d'affaires Zeng De, který uvedl projev o vynikajících československo-čínských vztazích.⁵ 2. dubna 1945 byla v Náprstkově muzeu zahájena výstava čínské kultury. Zastoupeny byly především obrazy čínského malířství, za pozornost ale stála i sbírka sošek z hrobů, většinou z tangské doby a sbírka bronzových nádob.

V příštích dvou letech uspořádala Československo-čínská společnost řadu odborných přednášek a setkání československých a čínských studentů. Největší úspěch měla přednáška choti čínského chargé d'affaires M. Zeng o životě dnešní čínské ženy.⁶ Dne 4. února 1947 pak Československo-čínská společnost uspořádala k počtě čínského velvyslance pana Lone Lianga recepci, které se zúčastnila řada prominentních osobností.

Ve dnech 12. – 30. září 1948 pořádala Československo-čínská společnost v Topičově salonu výstavu „Nové umění staré Číny“ pod záštitou vyslance Čínské republiky v Praze Dr. Lone Lianga a ministra zahraničních věcí ČSR Jana Masaryka. Na zahájení výstavy

---

³ CARMINEOVÁ, Eva. Šest let kulturní výměny mezi ČSR a Čínskou lidovou republikou. *Nový Orient*, 1955, s. 143 – 144.

⁴ ŠKVAŘIL, Jaroslav. *Čínská lidová republika – historie a současnost*. Praha: Horizont, 1987, s. 41.

⁵ Zřízení československo-čínské společnosti. *Nový Orient*, 1945, s. 29.

⁶ Život dnešní čínské ženy. *Nový Orient*, 1945, r. 1, č. 3, str. 1.

pronesl projev také vedoucí kulturní delegace Čínské republiky při UNESCO v Paříži Dr. Hou Ling. V rámci výstavy uspořádala Československo-čínská společnost tři večery věnované čínské kultuře. Povídko se například o duchovních základech čínského umění a o současném čínském malířství.⁷

Na jaře roku 1949, tedy ještě před vyhlášením ČLR, přijela do Prahy čtyřicetičlenná mírová delegace z Osvobozené Číny vedená prof. Guo Morem, významným spisovatelem a učencem, jemuž Karlova univerzita propůjčila čestný titul doktora. Přítomno bylo i mnoho jiných kulturních pracovníků jako dramatik Mao Dun, profesor Qian Bozhan, Ouyang Yu Qian, Shen Yangbing a jiní. Za jejich návštěvy dostalo ministerstvo informací a osvěty od delegace u nás první gramofonové desky s čínskou hudbou se šesti snímky – „Směs písní ze severočínského kraje Šensi“, „Mandžuský tanec Yangguo“, „My jsme granátníci“, „Vyznamenaný na frontě“ a „Mocní jsou dělníci“.⁸

První československá kulturní delegace vyslaná do Čínské lidové republiky byla vedena prof. dr. J. Průškem na rozhraní let 1950 a 1951. Její největší zásluhou bylo založení Lu Xunovy knihovny v Praze, jež se na dlouhou dobu stala nejrozsáhlejší sinologickou knihovnou ve střední Evropě (slavnostně otevřena 24. října 1952). S delegací odjel také Dr. Zdeněk Hrdlička, který zůstal v Číně ve funkci kulturního atašé. Spolu se svou ženou Věnou Hrdličkovou pilně pracovali na zlepšení a zintenzivnění vzájemných vztahů na kulturním poli, uspořádali nejednu kulturní akci a jejich čtyřleté působení v Pekingu je dodnes vůbec neplodnější dobou kulturních styků obou zemí.⁹

Prvním větším projektem vzájemné kulturní spolupráce byla výstava „Nová Čína“, zorganizovaná roku 1950 v Československu. Měla obrovský úspěch, dokonce byla fotograficky rozmnožena a poslána i do dalších krajů republiky. Obdobný úspěch měla v příštím roce výstava „Nové Československo“ uspořádaná v Pekingu, Šanghaji, Wuchanu a dalších větších městech.¹⁰ Čínský ministr kultury a spisovatel Shen Yanbing napsal článek o české literatuře, přeložený do čínštiny. Pochvalně se zde zmiňuje o Nerudovy, Čapkovi i dílech Vrchlického a Čecha. V ČLR dále vyšla nová publikace „Československo“ v rámci čínské série „Poučení o lidových demokraciích“. Jedná se o překlad ruské knihy I. N. Medvěděva.¹¹

Velký ohlas začínala mít ve světě také československá orientalistika a zvláště sinologie.

⁷ *Nový Orient*, 1948, r. 3, č. 1, s. 26

⁸ *Národy orientu pro mír*. *Nový Orient*, 1949, r. 4, s. 23, 181 – 185

⁹ Vzpomínky sinologů. *Fénix, Časopis česko-čínské společnosti*, 2006, č. 2, s. 15 - 20

¹⁰ CARMINEOVÁ, Eva. *Šest let kulturní výměny mezi ČSR a Čínskou lidovou republikou*. *Nový Orient*, 1955, s. 143 – 144.

¹¹ *Nový Orient*, 1950, r. 5, s. 188, 256

Pochvalně se o ní zmiňuje dokonce nankingský časopis *Meet the World* v říjnu 1949. V Nankingu se také v letním období pravidelně pořádaly koncerty evropské hudby. České hudbě byl věnován celý jeden večer a byla při něm hrána předehra k „Prodané nevěstě“, Dvořákova „Novosvětská“ a „Má vlast“. V kritikách bylo vzpomenuo, že z Dvořákovy „Novosvětské“ je vzat motiv pro velmi známou čínskou „Píseň o Velké zdi“. ¹²

Velkému zájmu československého diváka se tohoto roku těšila výstava „Osvobozená Čína ve fotografii a dřevorytech“, uskutečněná ve Slovanském domě. Při zahájení 4. dubna pronesl prof. Dr. Průšek projev o politickém a hospodářském pozadí vývoje současné Číny a po něm promluvila delegátka Číny na mírové konferenci paní Wu Qiang. ¹³ V tomto roce také navštívila ČSR čínská kulturní delegace, která se zúčastnila kongresu mezinárodního divadelního ústavu. U příležitosti IX. sjezdu KSČ natočilo filmové oddělení státní konzervatoře v Praze krátký film „Pozdrav rudé Číně“.

V padesátých letech nabyly vzájemné kulturní vztahy na intenzitě. Kulturní styky byly těsné a výměny časté. V září roku 1950 byla v Praze otevřena výstava „Čína včera a dnes“, na níž poslala materiál čínská vláda prostřednictvím zplnomocněnce čínského ministerstva kultury Zou Difana a malíře Hua Qunwua. V Pekingu pak byla otevřena výstava československých dětských knih, hraček a loutek a v Šanghaji se konal večer české gramofonové hudby, složené z děl Smetany, Dvořáka a Suka. ¹⁴ Ve stejném roce byl v továrně Shi Qin Shan v Severní Číně promítnut film „Němá barikáda“, na který přišlo přes 1000 diváků a který byl promítán ještě v Pekingu v rámci týdne filmu lidových demokracií. ¹⁵

Roku 1951 se konalo hned několik kulturních akcí. Byla to například výstava sbírek čínského umění v Československu, která tvořila základ stálé expozice Národní galerie nebo výstava „Československé grafiky a loutkářství“ v Číně. Dále byly k vidění dvě významné výstavy v Číně – výstava československého průmyslu a kultury v Pekingu pojmenovaná „Deset let budování socialismu v ČSR“, kterou navštívilo 1 250 000 osob a výstava československého výtvarného umění v Nankingu. V Praze se ještě konala výstava „Čínského užitého umění“, později instalovaná také v Brně a Bratislavě. V Šanghaji byla vydána kniha „Vybraná díla československé prózy“. Obsahuje ukázky z díla Nerudova, Macharova, Šrámkova, Langrova, Wolkerova, Tajovského, Hrušovského a Jilemnického. Autor ke každému z nich uvedl krátkou charakteristiku. ¹⁶ Od roku 1951 poté pravidelně navštěvují

---

¹² *Nový Orient*, 1949, r. 4, č 9, s. 205

¹³ *tamtéž*

¹⁴ *Nový Orient*, 1950, r. 10, s. 257

¹⁵ *tamtéž*, s. 305

¹⁶ *Nový Orient*, 1951, r. 6, s. 65

nejlepší čínští hudebníci hudební festival Pražské jaro. Hned v roce 1951 se jednalo o 28členný soubor lidových nástrojů s repertoirem, jaký byl do té doby Evropě neznámý.¹⁷

V roce 1952 navštívila ČLR československá vládní delegace vedená místopředsedou vlády Václavem Kopeckým. Výsledkem této cesty bylo podepsání řady dohod a v květnu tohoto roku tak došlo také k uzavření dohody o kulturní spolupráci mezi ČSR a ČLR. Přátelské styky se utvrdily návštěvou Všečínské federace odborů, která roku 1952 na pozvání ÚV ROH přijela do Prahy.¹⁸ V tomto roce se čínská delegace zúčastnila také mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech.

Roku 1952 se konalo velké množství kulturních akcí, ať už uměleckých výstav, tanečních představení nebo i zvyšování povědomí o druhém státu formou filmů, odborných publikací či překladů klasické i moderní literatury. Namátkou můžeme zmínit například výstavu „Tanec hudba divadlo“ uskutečněnou v Náprstkově muzeu v Praze, účast prof. Průška na různých sjezdech orientalistů, kde navázal cenné kontakty s předními evropskými sinology nebo otevření orientálního oddělení v Národní galerii v Praze. Do Československa také zavítal umělecký soubor čínské mládeže, který se zde setkal s obrovským úspěchem. Především pak ukázka tradiční čínské opery „Dívka s bílými vlasy“, jejíž dramaturgie už u nás byla známa díky divadlu Československé armády. Téhož roku se do Číny na oplátku vydal náš Armádní umělecký soubor Víta Nejedlého, jehož úspěch ještě dlouho dozníval prostřednictvím filmu „Lidé jednoho srdce“, který byl v souvislosti s událostí natočen.¹⁹

Na podzim roku 1953 vyjela do Číny 17členná kulturní delegace vedená umělkyní a spisovatelkou Marií Majerovou, již se zúčastnili mimo jiné Adolf Hoffmeister nebo Marie Pujmanová. Všichni delegáti po návratu přiblížili české veřejnosti Čínu jak díky konání estrádních večerů o Číně v Praze, Bratislavě, Ostravě a Zlíně, tak vydáním děl a publikací „Čínský úsměv“, „Zpívající Čína“, „Pohlednice z Číny“ nebo reportáže o čínském výtvarném umění „Guo Hua“.²⁰

V následujících dvou letech se vzájemné styky dále upevňovaly. Důkazem jsou kulturní akce jako filmové festivaly čínského a československého filmu r. 1953, zájezdy čínských a československých artistů, Čínu dále navštívily Státní soubor písní a tanců či Smetanovo kvarteto. Čeští a čínští filmoví umělci společně natočili barevný dokumentární film „Cesta do Tibetu“ a roku 1953 došlo také k uzavření dohody o rozhlasové spolupráci, v jejímž rámci

---

¹⁷ CARMINEOVÁ, Eva. Šest let kulturní výměny mezi ČSR a Čínskou lidovou republikou. *Nový Orient*, 1955, s. 143 – 144.

¹⁸ ŠKVAŘIL, Jaroslav. *Čínská lidová republika – historie a současnost*. Praha: Horizont, 1987, s. 41

¹⁹ PRŮŠEK, J. K návštěvě čínského souboru mládeže v Československu. *Nový Orient*, 1952, r. 7, s. 95

²⁰ CARMINEOVÁ, Eva. Šest let kulturní výměny mezi ČSR a Čínskou lidovou republikou. *Nový Orient*, 1955, s. 143.

byly vyměněny rozhlasové materiály sloužící k propagaci Číny na nejširší masové základně.²¹ Jen v roce 1955 navštívilo ČLR dohromady 377 Čechoslováků a do Československa zavítalo 356 Číňanů. Mezi nimi navštívila ČSR i jedna z nejvýznamnějších osobností čínské politiky a kultury – ministr zahraničních věcí Zhou Enlai.

2.1.2 Kulturní spolupráce let 1954 - 1959

V roce 1954 se čínská stranická delegace zúčastnila X. sjezdu KSČ.²² Ve stejném roce byl v Pekingu založen lektorát českého jazyka a literatury na Pekingské univerzitě, do Číny odjeli 3 vědeckí pracovníci Orientálního ústavu a na pekingských vysokých školách studovalo 25 československých studentů. Kulturní spolupráce se úspěšně vyvíjela po uzavření družby mezi Vinařicemi a čínskou vesnicí Zhang Guo Zhuang. Velký úspěch měl v tomto roce v Československu Soubor písní a tanců čínské lidové osvobozené armády, jehož návštěva byla zachycena filmem „Pozdrav velké země“, Globova dramatizace starého čínskému románu „Příběh Západní komnaty“ a nastudování hry dramatika A'yinga „Vzdorokrál Li“ činohrou pražského Národního divadla. V čínských městech naopak zhlédly Burjakovského hru o Juliu Fučíkovi „Lidé bděte“.²³

V této době také začíná systematická práce Lubora Hájka na inventáři čínskému umění, které se nachází na našem území. V příštích letech napíše nejednu cennou studii této tematiky a podílí se mimo jiné na výstavě „Čínské umění“ v Národní galerii v Praze v letech 1954 – 1955, jež měla reprízy v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Brně i Slovenské Národní galerii v Bratislavě. Spolu s Bedřichem Formanem se také stává autorem první knihy o čínském umění na českém trhu nazvané „Čínské umění“ s podtitulem O výtvarné tradici čínské, kterou vydalo Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění v říjnu roku 1954.²⁴

Koncem srpna roku 1955 nadchlo pražské diváky vystoupení čínské opery z Pekingu, které předtím hrálo ve Francii, Belgii a Holandsku. V den zahájení výstavy „10 let budování socialismu v ČSR“ 5. října 1955 byla v Kantonu otevřena velká sovětská průmyslová a kulturní výstava, jíž obohatila ještě Výstava československé grafiky.²⁵

Ještě významnější pro vzájemnou kulturní spolupráci byly dva roky následující. Dr. Evžen

²¹ Česko-čínské kulturní styky, <http://www.mzv.cz/beijing>, (2. 6. 2004).

²² ŠKVAŘIL, Jaroslav. *Čínská lidová republika – historie a současnost*. Praha: Horizont, 1987, s. 41.

²³ CARMINEOVÁ, Eva. *Šest let kulturní výměny mezi ČSR a Čínskou lidovou republikou*. *Nový Orient*, 1955, s. 143 - 144.

²⁴ HÁJEK, Lubor; KESNER, Ladislav ml. *Nejstarší čínské umění ve sbírkách Národní galerie v Praze*. Praha: Národní galerie v Praze, 1990, 272 s. ISBN 80-7035-002-4 s. 246

²⁵ *Nový Orient*, 1955, r. 10, s. 140

Stejskal a Dr. Miloslav Krása podnikli roku 1956 úspěšnou delegaci do ČLR a MLR, na které projednali pro tento rok kulturní styky s oběma zeměmi. Výstava dějin československého výtvarného umění byla během roku 1956 přístupna zájemcům z Nankingu, Šanghaje a Pekingu a obsahovala přes 400 exponátů od gotiky až po nejnovější díla.²⁶ V dubnu 1956 přijeli na sjezd československých spisovatelů čínští delegáti Ba Jin a Zhou Lipo. Téhož roku se v Pekingu pořádal Festival současného čínského dramatu, jehož se zúčastnili českoslovenští divadelní pracovníci Ján Rózner, dramaturg činohry Národního divadla v Bratislavě a PhDr. František Černý, docent dějin čs. divadla na divadelní fakultě AMU. V říjnu navštívilo Prahu čínské loutkové a stínové divadlo. V roce 1956 nabízel čínský trh 51 titulů československé literatury přeložené do čínštiny. Mezi nimi zaujímá přední místo Haškův Švejk, Čapkův Krakatit nebo Náměstí republiky od Marie Majerové.²⁷

Roku 1957 došlo k podepsání dvou významných dohod – 27. března byly v Pekingu podepsány Smlouva o přátelství a spolupráci mezi Československou republikou a Čínskou lidovou republikou a Dohoda o kulturní spolupráci obou vlád. Podepsán byl také 8. prosince 1956 v Praze plán kulturních styků československo-čínských na rok 1957. Vlády se dohodly na výměně v oborech kulturního života, kde dosud k výměně nedošlo a ČLR vyslala do ČSR výstavy Fresky z Dunhuangu, Čínské hedvábí a Čínské malířské tradiční školy Guohua. Poprvé došlo také k podepsání dohod mezi Čínskou a Československou akademií věd, což umožnilo rozšíření vzájemného vědeckého styku.²⁸

Josef Rossman instaloval v Pekingu úspěšnou výstavu československé lidové tvořivosti a uspořádal několik přednášek o výstavní práci. Podle dohody byla od března v Domě umění v Ostravě přístupná výstava nástěnných maleb z Dunhuangu, již u nás instalovala tříčlenná čínská delegace v čele s přednostou uměleckého oddělení Historického muzea v Pekingu Pan Jiziem. V červnu pak navštívila Orientální ústav kulturní delegace čínských výtvarných umělců vedená výtvarníkem Fu Baoshiem. Českoslovenští výtvarníci Seidl a Vingler podnikli studijní a tvůrčí cestu po Číně. V Pekingu byla 19. září otevřena výstava československé ilustrace. Dne 31. srpna 1957 se ze svého dvouměsíčního pobytu v Číně vrátili vědecký pracovník Náprstkova muzea V. Štolc a akademický malíř a restaurátor historických památek Josef Král. Ten uspořádal v Číně odborné přednášky o moderním způsobu restaurace v ČSR a pomohl připravit plán restaurování nejdůležitějších čínských památek. Do ČSR posléze přijeli čínští památkáři Wu Bolun a Luo Zhiwen, kteří měli za úkol seznámit se s prací

---

²⁶ *Nový Orient*, 1956, r. 11, s. 48

²⁷ *tamtéž*, s. 59

²⁸ *Nový Orient*, 1957, r. 7, s. 15

československých odborníků v musejním a památkářském oboru. Na pozvání ČSAV pobýval v říjnu v Praze čtyři týdny významný čínský vědec, literární historik a spisovatel, náměstek ministra kultury a znalec čínské i evropské literatury prof. Zheng Zhenduo. Dne 5. prosince navštívil Orientální ústav tajemník předsedy ČLR Mao Zedonga Tian Jieying, kulturní pracovník Shou Xie a čínský překladatel Jiang Chunfang.²⁹ Roku 1957 byla v Pekingu k vidění Tylova báchorka „Strakonický dudák“ provedená v inscenaci Lidového divadla v Pekingu.³⁰

Na literárním poli zaznamenal 13. dubna 1957 úspěch první přímý překlad literárního díla z češtiny do čínštiny. Jednalo se o sborník divadelních her Karla Čapka Bílá nemoc a Matka. Autorem knihy je Wu Qi, student filologické fakulty Univerzity Karlovy. Ten do knihy také zařadil fotografie z inscenací obou Čapkových her. Šanghajský spisovatel Sun Junqing, který se předešlého roku zúčastnil sjezdu československých spisovatelů, napsal knihu reportáží o své cestě do Evropy a nejvíce prostoru v ní věnoval právě Československu. Profesor Zheng Shaocang z Hangzhou napsal divadelní hru o Komenském a profesor Fu Ren'gan z Pekingu přeložil jeho „Velkou pedagogiku“. V Pekingu vyšla krátce nato také gramatika češtiny pro Číňany, jejímž autorem je Zhuang Diyou, asistent češtiny a polštiny při pekingské univerzitě. V ČLR byly knižně vydány umělecké fotografie prací bratří Formanů, kteří podnikli roku 1956 tvůrčí cestu do Číny.³¹

Rok 1958 přinesl také nemálo kulturních akcí. Během února a března byly vedoucím československé delegace dr. Jaroslavem Havelkou, náměstkem ministra školství a kultury, podepsány plány kulturních styků pro rok 1958. V dubnu přijel do ČSR čínský historik Yang Xiangkui, pracovník 1. historického ústavu Čínské akademie v Pekingu a přednesl řadu přednášek o filozofii a nejstarších dějinách Číny. V tomto roce poskytl Orientální ústav velký peněžitý obnos na zakoupení kompletní knihovny s tibetskou klasikou, kánonu Kandžur v počtu 4569 knih.³² Koncem roku 1958 došlo k další významné události. V Pekingu byl založen Svaz čínsko-československého přátelství v čele s předsedou Xia Yanem, náměstkem ministra kultury. Ve výboru je dalších 28 čelních činitelů z oblasti kultury.³³

Rok 1959 probíhal v duchu oslav 10. výročí osvobození a byl zároveň posledním rokem intenzivních vztahů našich států. V březnu odjel do Číny Soubor československých loutkářů, který se zúčastnil nejen jubilejních oslav, ale také čínského festivalu loutkových a stínových

---

²⁹ tamtéž, s. 127 - 147

³⁰ VÝBORNÝ, Ota. **Strakonický dudák v Pekingu**. *Literární noviny*, Praha, 1957, r. 9

³¹ *Nový Orient*, 1957, r. 7, s. 193

³² KOLMAŠ, Josef. **Praha má tibetskou knihovnu**. *Nový Orient*, 1958, r. XIII., s. 202

³³ *Nový Orient*, 1959, r. XIV., s. 39

her v Pekingu. V květnu v Číně vystupoval Československý státní soubor písní a tanců. V Československu zase měli úspěch čínští cvičenci, kteří se zúčastnili první celostátní Spartakiády. S úspěchem u nás vystoupila také Pekingská opera, která v Praze uvedla několik vystoupení.³⁴ Sichuanské divadlo uvedlo dvě celovečerní hry na téma bezprávného postavení žen ve staré Číně a sérii „Klášter na Zlaté hoře“, ukázkou ze známé „Legendy o Bílém hadu“ a komediální pantomimickou hříčku o zamilované jeptišce.³⁵ Mezi další zajímavé události patří nová dohoda o spolupráci československé televize s televizí čínskou z 30. dubna 1959, která byla v Praze podepsána předsedou Československého výboru pro rozhlas a televizi Františkem Nečáskem a ředitelem čínského rozhlasu Mei Yiem.³⁶ Desetiletí úspěšného budování Čínské lidové republiky byl název výstavy, která byla v říjnu 1959 otevřena ve Valdštejnském paláci v Praze.³⁷

Celé toto desetiletí se vyznačovalo oboustranným nadšením ze socialismu. Oba národy měly pocit, že budují bratrská pouta a četné kulturní styky jim byly důkazem, že se tato pouta stále upevňují. Sounáležitost, poválečný optimismus, spřízněnost a až neochvějná jistota, že sdílená ideologie je jediná správná, vyústily v zaslepený a až nekritický obdiv k druhé, tak vzdálené, a přesto tak „sestersky blízké“ zemi.

---

³⁴ CARMINEOVÁ, Eva. *Šest let kulturní výměny mezi ČSR a Čínskou lidovou republikou. Nový Orient, 1955, s. 143.*

³⁵ KALVODOVÁ, Dana. *Setkání s divadlem ze S'čchuanu. Nový Orient, 1990, r. 45., s. 167-170*

³⁶ *Nový Orient, 1959, r. XIV., s. 102*

³⁷ *Literární Noviny, Praha, 1959, r. 11*

2.2 Rok 1960 - 1989

2.2.1 Ideologická roztržka

Od roku 1960 můžeme sledovat neočekávaný obrat. Čína se u nás stala jakousi „černou ovčí“ velké socialistické rodiny. Vzájemné styky ochabovaly a především na politické scéně došlo k odklonu a názorové rozštěpenosti.

Napětí mezi ČLR a Sovětským svazem bylo možné sledovat již od roku 1958 v souvislosti s krizí v Taiwanské úžině, kdy se Sovětský svaz postavil na stranu Číny až den poté, co byl konflikt zažehnán a Čína naopak s USA obnovila přerušené styky. Se zhoršením vztahů mezi SSSR a ČLR přímo souvisí s návštěvou N. S. Chruščova v Pekingu. Čínská strana nesouhlasila s trvalou přítomností sovětských vojsk na svém území a byly tak zastaveny vojenské dodávky do Číny a z Číny byli odvoláni i sovětští odborníci. Vše se vystupňovalo opublikováním pamfletu „Ať žije leninismus“ v čínském tisku r. 1960, kde se KS Číny vyjádřila k současným otázkám a dala tím jasně najevo, že není v názorech jednotná se Sovětským svazem. Tím se Čína veřejně od Sovětského svazu distancovala a nastala doba dlouhého názorového rozchodu. Sovětský svaz ze dne na den přerušil s Čínou veškeré styky a přerušil i jakoukoli hospodářskou nebo kulturní spolupráci. Československo jednalo podle sovětského vzoru a dokonce byly v Praze publikovány ještě ostřejší protičínské názory než v Moskvě, kde byl tisk takticky umírněnější. Čína si tak musela z hospodářské krize po velkém skoku pomoci sama a nastalo dlouhé období změn a revolucí, období, které vyvrcholilo nešťastnou kulturní revolucí odstartovanou roku 1966.³⁸

V srpnu 1966 se na jedenáctém plenárním zasedání ÚV KS Číny usnesli Mao Zedong a jeho přívrženci na upevnění protisovětského kurzu jako na nejdůležitějším základě veškeré zahraniční politické činnosti čínské vlády. V březnu 1967 byli dva sovětští diplomaté vypovězeni z Číny a několik dnů nato zase dva čínští diplomaté ze Sovětského svazu. Rudí gardisté ničili vše, co připomínalo přátelství sovětského a čínského lidu. V Pekingu svrhli znaky svazových republik z budovy sovětské výstavy, v Šanghaji strhli bronzové postavy sovětského a čínského dělníka a zničili pomník symbolizující přátelství lidu obou zemí.³⁹

Jak tato doba „ideologické roztržky“ působila na vztahy našich zemí, nejlépe vystihuje úryvek z rozhovoru Z. Slupského s jedním z autorů knihy *Čínská ideologie* Augustinem Palátem:

---

³⁸ BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století, díl 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 70 – 72.

³⁹ GRIGORJEV, A. M., DĚLJUSIN, L. P. *Dnešní Čína*. Z ruš. přel. M. a Z. Kubešovi. Praha: Svoboda, 1971, s. 257 - 258

„V Československu jsme, pokud jde o zájem o Čínu, v postavení poněkud zvláštním. První desetiletí existence ČLR bylo u nás dobou někdy dost nekritického nadšení, obdivu, nebo dokonce objevování samotné existence čínské skutečnosti. Ovšem v druhém desetiletí, kdy se Čína staví proti sovětské koncepci výstavby nové společnosti a kdy dochází k ochlazení ve vzájemných stycích, nastává u nás doba trapného mlčení a dokonce směšného utajování všeho, co se týká Číny. Došlo to dokonce tak daleko, že ani v odborném časopise nebylo možné publikovat základní informace o tom, co se v Číně děje.“⁴⁰

Československé veřejnosti byly podsouvány pouze publikace a zprávy o čínské zradě na světovém socialismu. Většina článků tohoto desetiletí, jež se objevily v československém tisku, se zabývaly politickou otázkou, ekonomikou nebo dávnou čínskou historií, ale po někdejších aktualitách z čínského prostředí nebo zmínkách o pokroku či úspěších Číny na jakémkoli jiném poli není památky. Po zrůdných dopadech kulturní revoluce se přidává silná kritika maoistů a izolacionistických tendencí čínské mezinárodní politiky. Zájem o Čínu zůstane pouze při Orientálním ústavu, kde neúnavně pracuje kolektiv akademika J. Průška. Československá sinologie je stále na vysoké úrovni. Prof. Dr. J. Průšek se účastní sinologických seminářů ve Francii, USA a v Mexiku a v Praze studují sinologové z Polska, NDR a Francie. Přípravují se lingvistické slovníky a překlady klasické čínské literatury. V lednu 1962 navštívil Orientální ústav velvyslanec Čínské lidové republiky soudruh Čung Si-tung se členy zastupitelského úřadu a pohovořil s pražskými sinology o jejich práci.⁴¹

Roku 1974 vychází v ČSR překlad knihy G. Apalina „Zahraniční politika Pekingů, zrada světového socialismu“, jež se zabývá přímými důsledky růstu protisocialistických tendencí v Číně. Ráz celé knihy dobře vystihuje úryvek, který také svým stylem připomíná většinu z ruštiny překládaných propagandistických knih z doby socialistické roztržky.

„Obrat bývalých „ultrarevolucionářů“ z Pekingů doprava není něčím neočekávaným. Jednou z příčin velkých výkyvů maoistů od jedné krajnosti k druhé je maloburžoazní psychologie, která je vlastní nynějšímu čínskému vedení a jež tvoří živnou půdu jak pro levičácký avanturismus, tak pro pravicově oportunistické tendence, vyplývající z nedůvěry v revoluční síly, ze snahy přizpůsobit se kapitalismu.“⁴²

---

⁴⁰ SLUPSKI, Z. **O Číně a čínské ideologii.** Nový Orient, Praha: 1969, r. 24, č. 3, s. 65

⁴¹ Nový Orient, 1962, r. 17, s. 95

⁴² APALIN, G. *Zahraniční politika Pekingů – zrada sovětského socialismu.* Praha: Horizont, 1975, s. 8.

Podobné tendence a úporné snahy poukázat na militantní antisovětismus čínského vedení můžeme sledovat v ČSR až do poloviny 80. let.

K 21. srpnu 1968 a ke vstupu sovětských vojsk do Československa se ČLR postavila na stranu Československa a odsoudila chování Sovětského svazu s tím, že žádná země nemá nárok na to, vojensky okupovat jinou zemi. Zhou Enlai na základě srpnové události formuloval tezi o rozpadu světové socialistické soustavy a mluvil o Sovětském svazu jako o imperiálním uzurpátorovi. Československá zahraniční politika naopak podporovala i nadále požadavek ČLR na obnovení jejích práv v OSN a stejně tak jejich účast v Radě bezpečnosti a odmítala politiku „dvou Čín“. ⁴³

2.2.2 Oživení vztahů

Izolace ČLR se v polovině 80. let stala minulostí. Došlo k oživení čínských vztahů s východní Evropou a potažmo i s Československem. Roku 1984 přijel do Československa tehdejší náměstek předsedy Státní komise pro ekonomiku Zhu Rongji a ministryně zahraničního obchodu Chen Muhua. Díky Deng Xiaopingovým reformám se ideologické napětí uvolnilo. V červnu roku 1986 prohlásil tehdejší premiér ČLR Zhao Ziyang během pobytu v Praze vztah mezi oběma zeměmi za zcela normalizovaný. V následujících třech letech navštívili ČLR ministr zahraničí B. Chňoupek, předseda vlády Štrougal, prezident Gustáv Husák, generální tajemník KSČ Miloš Jakeš, předseda Státní plánovací komise J. Žák nebo ministr národní obrany M. Václavík. ⁴⁴

7. března 1987 byla podepsána Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Čínské lidové republiky ve věci obnovení činnosti generálního konzulátu ČSSR v Šanghaji a otevření generálního konzulátu ČLR v Bratislavě. Poté 5. září 1988 byla podepsána Konzulární úmluva mezi Československou republikou a ČLR. ⁴⁵

Roku 1986 byla v Plzni zorganizována v prostorách Západočeské galerie výstava dálnévýchodního umění Čínské hrobové figury a raná japonská grafika. Kulturní vztahy mezi ČSSR a rozvojovými zeměmi se řešily 19. února 1987 na mezioborovém semináři, který uspořádala společenskovědní sekce komise prezidia ČSAV ve spolupráci s ministerstvem kultury ČSR, Orientálním ústavem ČSAV a Čs. společností orientalistickou při ČSAV. ⁴⁶

---

⁴³ KOLMAŠ, J. – MALINA, J. a kol. *Čína z antropologické perspektivy*. Brno: Nakladatelství Masarykovy univerzity, 2005, s. 475.

⁴⁴ BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století, díl 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 190.

⁴⁵ http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/cina/politika/zahranicne_politicka_orientace.html, (15. 3. 2009)

⁴⁶ *Nový Orient*, 1987, r. 42, s. 67

Roku 1986 získal jednu z hlavních cen na MFF v Karlových Varech snímek „Dobrá žena“, zachycující život v Číně ve 30. a 40. letech, o nedobrovolném manželství dospělé ženy a malého chlapce. Natočil ho režisér Huang Jianzhong a byl uveden i v československé televizi. Film „Ibiškové městečko“ režiséra Xie Jina získal na MFF v Karlových Varech hlavní cenu roku 1988.⁴⁷

Slibně se rozvíjející spolupráci opět poněkud zmrazily r. 1989 události na náměstí Tian'an men. Většina české veřejnosti masakr odsoudila a se studenty sympatizovala a domnívala se, že i Čína spěje k pádu komunistického režimu, jako se k tomu schylovalo v Československu. Československá vláda události přijala rozpačitě, nechtěla překazit slibně se rozvíjející spolupráci obou zemí. Po pádu komunismu v listopadu 1989, kdy se v Československu výrazně změnila politická situace, jsou vzájemné vztahy korektní, ale nijak zvlášť vřelé.⁴⁸

2.3 Rok 1990 – 1998

Prioritou zahraniční politiky čínské strany v 90. letech je především ekonomický růst země bez vměšování jiných států do vnitřní politiky ČLR a zamezení oficiálního uznání Taiwanu ve světě. Po rozpadu socialistického svazu přijala ČLR změnu politiky zemí bývalého socialistického bloku k demokracii bez větších výhrad.

Po roce 1989 se promítly v česko-čínských vztazích rozdílné názory na otázku Tibetu, dodržování lidských práv a neoficiální styky České republiky s Taiwanem. Roku 1990 vedla Olga Havlová neoficiální návštěvu československého Výboru dobré vůle na Taiwan a byla přijata na nejvyšší úrovni. V lednu 1991 zahájila svou činnost v Praze Taipeijská obchodní a kulturní kancelář. ČLR nesla nelibě také opakované pozvání dalajlamy do Prahy českým prezidentem Václavem Havlem a jeho kritizování Číny za útlak Tibetanů. Když roku 1995 Havel zmíní na tiskové konferenci v New Yorku možnost připojení Taiwanu do OSN, znamená to pro vzájemné vztahy velkou trhlinu. Za porušování lidských práv přijal Senát roku 1998 rezoluci kritizující ČLR a v České republice působí řada občanských organizací, které mají výhrady vůči čínskému postoji. Jsou to např. Lungta, Olympic Watch 2008, Člověk v tísni nebo Amnesty International. Otázkou však zůstává, do jaké míry je pro ČLR ještě Česká republika zajímavá. Svědčí o tom také nerovnoměrná bilance počtu vzájemných návštěv na nejvyšší úrovni. Zatímco Čínu navštívili roku 1991 ještě za Československo

---

⁴⁷ PETÁK, Čeněk. *Současná čínská kinematografie*. *Nový Orient*, 1991, r. 46, s. 198

⁴⁸ BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století, díl 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 209 – 210.

premiér Marián Čalfa, roku 1994 premiér Václav Klaus a roku 1999 premiér Miloš Zeman, posledním vysokým politikem ČLR, který navštívil Československo, byl roku 1987 proreformní tajemník Zhao Ziyang. Tato jednostrannost návštěv se nemá změnit až do roku 2005, do příjezdu premiéra Wen Jiabaa.⁴⁹ V devadesátých letech se v České republice také začíná vytvářet silná čínská komunita. Zatímco v roce 1988 požádalo v České republice o dlouhodobý pobyt jen 39 občanů ČLR, v roce 1996 jich bylo již 4 814.⁵⁰

V českém tisku i na kulturní scéně je zájem o Čínu nesrovnatelně vyšší, než tomu bylo v předešlých letech. Po osamostatnění České republiky v roce 1993 instituce zodpovědné za kulturu vyvinuly úsilí o rozšíření dvoustranných styků a pokračovaly v upevňování kulturních kontaktů. V září 1990 byla v návaznosti na tradici založena Československo-čínská společnost a 16. října 1990 uspořádala ve spolupráci s Nezávislou radou orientalistů (NARO) v Národním muzeu slavnostní večer čínské vzdělanosti a kultury věnovaný památce akademika J. Průška. Promluvili na něm Průškoví žáci a spolupracovníci A. Palát, Z. Hrdlička, J. Moulis, E. Rychterová nebo Z. Černá a čínský velvyslanec pan Wang Xingda.⁵¹ V březnu roku 1990 se v Praze na Národní třídě ve výstavní síni ÚLUV konala výstava čínského lidového umění provincie Shenxi. Vedle historických exponátů byly k vidění především nové výrobky řemeslnických dílen.

V Taipei se 16. - 19. listopadu 1990 konala Mezinárodní konference o překládání čínské literatury, jíž se zúčastnil doc. Oldřich Král z Karlovy univerzity a dr. Marian Gálik z Kabinetu orientalistiky SAV.⁵² Pro českou sinologii bylo významné také datum 26. června 1991, kdy Velvyslanec ČLR v ČSR Wang Xingda spolu s radou kulturního oddělení Čínského velvyslanectví v Praze Ren Bingxinem předali Orientálnímu ústavu cenný knižní dar, obsahující 274 titulů (412 svazků).

K životnímu jubileu znalce východního umění Lubora Hájka se 16. 5. 1991 v Anežském klášteře v Praze konalo kolokvium nazvané „Dialog s uměním“ s bohatým programem. Přednášeli zde například Věna Hrdličková o estetické koncepci Su Dongpa, Zdeněk Hrdlička o Mistrovství amatérů – některé rysy východoasijského umění zahrad nebo Zlata Černá o Fillovu pojetí čínské krajiny. V Malé galerii Zbraslavského zámku byla od 2. května 1991 k vidění výstava „Tibet a votivní umění“ a od 15. 5. 1991 mohli v klášteře sv. Jiří na Pražském hradě návštěvníci shlédnout výstavu sbírek Národní galerie „Nejstarší čínské

---

⁴⁹ FÜRST, Rudolf. *Čína ve XX. století, díl 3*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. s. 72 – 73.

⁵⁰ BAKEŠOVÁ, Ivana. „Čínský svět“ v českých zemích. *Nový Orient*, 1996, r. 51, s. 326

⁵¹ *Nový Orient*, 1991, r. 46, s. 64

⁵² tamtéž, s. 128

umění“, již doprovází knižní katalog dr. Lubora Hájka.⁵³

V této době vzrůstá zájem sinologů a české veřejnosti o tibetskou kulturu. Jeho Svatost Tändzin Gjamccho, 14. tibetský dalajlama, navštívil 2. února 1990 poprvé Československo. Této události byla věnována velká pozornost a dalajlama během návštěvy vyložil své názory na světový mír a svou vizi o budoucnosti Tibetu. Ve dnech 13. - 16. září 1991 proběhl v Pekingu první Seminář čínských tibetologických studií s mezinárodní účastí. Za Československo se semináře zúčastnil vedoucí vědecký pracovník Orientálního ústavu dr. Josef Kolmaš, DrSc., který byl následně také vybrán mezi devět vybraných zahraničních účastníků, kterým čínská strana umožnila návštěvu některých míst v Tibetu.⁵⁴

Ve dnech 4. – 22. září 1991 se uskutečnila v Náprstkově muzeu výstava „Tibet – lidé a země“, kde byla na fotografiích představena Tibetská autonomní oblast ČLR včetně ukázek duchovní kultury tibetského lidu. Výstava se konala pod záštitou Národního muzea a velvyslanectví ČLR.⁵⁵ Na pozvání Buddhistické společnosti ve spolupráci s Orientálním ústavem ČSAV, katedrou Dálného východu FFUK zavítal v říjnu 1992 do Prahy Ctihodný Shengyan, který je v buddhistickém světě uznáván jako jeden z nejlepších odborníků a učitelů buddhismu.⁵⁶ Pavol Breier se svými přáteli Josefem Ptáčkem a Zdeňkem Thomou Tibet fotografovali při svých tamějších návštěvách v letech 1987 a 1991 a v roce 1992, u příležitosti Mezinárodního roku Tibetu, vystavili své snímky na výstavě „Svět tibetského buddhismu“ v Praze a Bratislavě. Při příležitosti Rok Tibetu byla v Národní knihovně 20. února 1992 otevřena výstava „Tibetská literatura – z fondů Národní knihovny“, kde byl představen minulý i současný Tibet, úloha 14. dalajlamy Tändzina Gjamcchy, rozvoj tibetologie a české překlady tibetského písemnictví.⁵⁷

Roku 1992 se v Národní galerii konala výstava čínské kaligrafie „Znak a výraz“ a výstava „Démoni, draci, monstra a nesmrtelní v umění Dálného východu“, roku 1993 výstava tibetského a mongolského umění, připravená ve spolupráci s Náprstkovým muzeem. V listopadu téhož roku byla z iniciativy Česko-čínské společnosti kurátorkou Lucií Olivovou uspořádána výstava „Qi Baishi – 130. výročí narození“, díla významného čínského malíře ze sbírek Národní galerie v Anežském klášteře.⁵⁸

Ve dnech 29. srpna až 1. září 1994 se v Praze konala 10. konference Evropské asociace

---

⁵³ **Životní jubileum Lubora Hájka.** *Nový Orient*, 1991, s. 215

⁵⁴ *Nový Orient*, 1991, r. 46, s. 317

⁵⁵ (JK), *Nový Orient*, 1991, r. 46, s. 319

⁵⁶ *Nový Orient*, 1992, r. 47, s. 245

⁵⁷ KOLMAŠ, Josef. **Rok Tibetu v Národní knihovně.** *Nový Orient*, 1992, r. 47, s. 215

⁵⁸ KRÁL, Oldřich. **Rozhovor s vedoucím Sbírkou orientálních umění Národní galerie v Praze dr. Ladislavem Kesnerem.** *Nový Orient*, 1991, r. 46, s. 97 – 98.

čínských studií (European Association of Chinese Studies), jejímž hlavním koordinátorem příprav byl Ústav Dálného východu FF UK. Byla i jakousi symbolickou náhradou za sinologickou konferenci z roku 1968, kterou přerušily ruské okupační tanky. U příležitosti pořádání konference byla v Anežském klášteře Milenou Horákovou uspořádána výstava čínské keramiky a porcelánu, výstava „Zrcadlo čínského světa“ uspořádaná Olgou Lomovou a Zuzanou Ondomišiovou byla k vidění v Národní knihovně a v Náprstkově muzeu zase byly vystaveny obrazy sedmi moderních čínských malířů a absolventů československých uměleckých škol z 50. let.⁵⁹

V září roku 1995 v Praze pobývali při příležitosti uspořádání výstavy v Náprstkově muzeu „Pocta Praze“ profesor Bai Chongli, kterého lze pokládat za zakladatele oděvního návrhářství v Číně a jeho žena, bohemistka Liou Xingcan, která přeložila do čínštiny více jak dvacet titulů české literatury, mimo jiné Haškova Švejka. Oba studovali v 50. letech v Československu.⁶⁰

Roku 1996 byla otevřena trvalá expozice „Mistrovská díla čínského umění“ na státním zámku v Benešově nad Ploučnicí. Výstava je instalována do dvou pater a zaujímá 15 místností, kdy první sály mají seznámit návštěvníka s prostředím, ve kterém čínský umělec žije. Hlavní část výstavy je uspořádána chronologicky a zahrnuje díla čínského umění od 3. tisíciletí př. n. l. do 16. stol. n. l.⁶¹ S asijskou, africkou a americkou kulturou seznamovalo Náprstkovo muzeum také pomocí výstavy nazvané Magičnost čínského divadla, představující bohatý soubor fotografií a kreseb doc. dr. Dany Kalvodové, sinoložky a teatroložky, která se specializovala na asijské scénické umění. Roku 1996 uspořádala pražská umělecká agentura FOIBOS pod záštitou Ministerstva kultury ČR a Velvyslanectví ČLR v ČR turné desetičlenného Souboru národních písní a tanců z provincie Jiangsu. V říjnu si je měli možnost prohlédnout diváci z Prahy, Brna, Děčína, Tábora a Plzně. Velká část vystoupení byla věnována skladbám, opěvujícím provincii Jiangsu, každý ze šesti protagonistů pak měl samostatné sólové vystoupení a vrcholem večera byl „Paví tanec“ nejmladší členky souboru.⁶² V paláci Kinských na Staroměstském náměstí v Praze proběhla od 28. listopadu do 21. ledna 1996 výstava Čínská figuralistika 19. století, kde byla poskytnuta k prohlédnutí také ilustrace k Princezně ze Západního jezera.⁶³

Ve druhé polovině 90. let zavítaly do České republiky ještě Symfonický orchestr města Shenzhen, Pěvecký a taneční soubor města Jinan a uskutečnily se výstavy „Dílo malíře

---

⁵⁹ TRÍSKOVÁ, Hana. *Sovětské tanky letos nestály sinologům v cestě*. *Nový Orient*, 1994, r. 49, s. 279

⁶⁰ Čínský Švejk a čínská móda. *Nový Orient*, 1995, r. 50, s. 354 - 355

⁶¹ STRÁNSKÁ, Milena. *Mistrovská díla čínského umění*. *Nový Orient*, 1996, r. 51 s. 202

⁶² OBUCHOVÁ, L'ubica. *Čínský soubor na turné po České republice*. *Nový Orient*, 1996, r. 51, s. 355 - 366

⁶³ *Nový Orient*, 1995, r. 50, s. 343

Xu Beihonga“ a „Umění vějířů“. Do ČLR byla vyslána delegace spisovatelů, delegace rozhlasových pracovníků a připraveny „Výstava soudobého českého malířství“ a „Výstava českých knih“. Roku 1997 byla uspořádána výstava v Náprstkově muzeu s prací čínského malíře Zhang Shuguanga a od září byla vystavována díla devíti moderních čínských malířů také v muzeu v Kroměříži.⁶⁴ 12. 10. 1997 vystoupil v Obecním domě v Praze čínský hudební soubor z Shenzhenu. Roku 1998 se konala v muzeu na Hrádku v Kutné Hoře výstava s názvem „Umělecké předměty Číny“ a v muzeu Ústí nad Labem byla k zhlédnutí kolekce 14 maleb s náboženskými motivy tibetského buddhismu, kterou zprostředkovalo čínské velvyslanectví.⁶⁵ Roku 1998 byla část sbírek (12 000 předmětů) čínského umění Národní Galerie trvale umístěna na Zbraslavském zámku.

2.4 Rok 1999 – 2009:

2.4.1 Obecná charakteristika

Vztahy obou zemí jsou v posledním desetiletí ustálené. Navazují na spolupráci 90. let a zaměřují se především na obchodní výměnu. Spolupráce se rozvíjí ale i v ostatních odvětvích, do České republiky jezdí delegace za zprostředkováním dohod ve školství, zdravotnictví, kultuře nebo cestovním ruchu. Navazují se přátelství jednotlivých českých měst nebo krajů s provinciemi ČLR (například Plzeňského kraje a provincie Zhejiang z roku 2007). Bezesporu nejvíce se pak v tomto desetiletí dostala ČLR do povědomí Čechů díky pořádání letních olympijských her v Pekingu v roce 2008. Tato akce rozpoutala spoustu nových debat o ČLR a do Číny odjel velký počet českých sportovců i fanoušků.

V tomto desetiletí proběhla také politická setkání na nejvyšší úrovni. Roku 1999 odjel na oficiální návštěvu do Číny tehdejší premiér Miloš Zeman. Dne 15. 4. 2004 navštívil ČLR prezident České republiky Václav Klaus, roku 2005 premiér Jiří Paroubek a dne 8. 12. 2005 návštěvu oplatil premiér ČLR Wen Jiabao. Roku 2008 jel do Pekingu podpořit olympioniky český premiér Mirek Topolánek.⁶⁶ Již po sedmé navštívil Českou republiku také tibetský duchovní vůdce Dalajlama. Jen v tomto desetiletí to bylo v letech 2000, 2002, 2003, 2006 a 2008. Této události se vždy věnovala velká pozornost médií a veřejnosti a také ji vždy provázela nelibost čínského velvyslanectví.

---

⁶⁴ MRVA, Jiří. *Série výstav bude trvat půl druhého roku*. Svoboda, 4. 8. 1997, r. Středomoravský deník, s. 2.

⁶⁵ *Výstava zachycuje náboženské svátky i běžný život Tibetanů*. Mladá fronta DNES, 30. 7. 1998, rubrika Kultura ze severních Čech, s. 3.

⁶⁶ FÜRST, Rudolf. *Čína ve XX. století, díl 3*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. s. 72 – 73.

Kulturní výměna navzdory spíše chladné politické atmosféře stále více vzkvétá. Pořádá se velké množství kulturních akcí, stále více českých umělců hostuje v ČLR a také počet čínských kulturních akcí pořádaných v České republice rok od roku stoupá.

V roce 1999 uspořádalo české ministerstvo kultury ve spolupráci s Ústřední čínskou televizí provincie Guangdong v Číně velkou přehlídku českých filmů.⁶⁷ Dne 17. dubna 2000 přijela do České republiky čtyřčlenná delegace Všečínské federace literatury a umění, vedená předním čínským básníkem Chen Xiaokuangem. Dalšími členy delegace byli spisovatel Chen Jiagong, člen sekretariátu Všečínského svazu spisovatelů, hudební skladatel Xu Peidong a paní Fan Bin, ředitelka odboru zahraničních styků pro Evropu a Afriku.⁶⁸ Roku 2001 přiletěl do České republiky čínský ministr zahraničí Tang Jiaxuan a jednal se svým protějškem Janem Kavanem, premiérem Milošem Zemanem a předsedou Senátu Petrem Pithartem.⁶⁹ V červnu 2002 navštívila Českou republiku delegace vedená místopředsedou Asociace literárních a kulturních pracovníků panem Li Mu. Ta se setkala s náměstkyní ministerstva kultury paní Smolíkovou a vyjednalo se rozšíření dvoustranné kulturní výměny a rozšíření kontaktů mezi literárními a uměleckými delegacemi a odborníky. Dne 22. 4. 2004 byl v Pekingu podepsán Protokol o kulturní spolupráci mezi Ministerstvem kultury České republiky a Ministerstvem kultury ČLR. V roce 2007 navštívil ČLR náměstek ministra kultury F. Mikeš a delegace Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu a lidská práva a petice Senátu PČR, vedená K. Bartákem. V listopadu 2007 se uskutečnil v Číně plánovaný projekt „Česká republika - křižovatka Evropy“ spolu s dalším projektem „Mediální prezentace ČR v ČLR“.⁷⁰

Jelikož je vzájemná kulturní výměna posledních deseti let rozsáhlá a velmi častá, zaměřím se v této části práce pouze na čínské kulturní akce pořádané v České republice. Ani tak nebude bohužel možné zahrnout do výčtu všechny pořádané akce, ale pouze zlomek těch nejdůležitějších. Pro větší přehlednost již události nebudou řazeny chronologicky, ale tematicky. Bude tak vyčleněno pět skupin týkajících se čínské kultury – čínské umění; čínská hudba; čínské divadlo a tanec; přednášky a festivaly související s čínskou kulturou a kultura Tibetu. Stranou zůstane čínský film a čínská literatura, jelikož se jedná již o vzdálenější odvětví kultury a nebylo by možné tak rozsáhlá a ucelená témata do práce zahrnout. Dále již nebudu uvádět ani kulturní akce související s Taiwanem, jelikož Taiwan rozvíjí politickou i kulturní spolupráci s ostatními státy nezávisle na ČLR prostřednictvím

⁶⁷ cz.china-embassy.org/cze/jkgk/Kulturni/t127013.htm

⁶⁸ *Nový orient*, 2000, r. 55, s. 200

⁶⁹ **Čínský ministr přiletěl do Prahy.** *Metro*, 23. 4. 2001, rubrika z domova, s. 2

⁷⁰ www.mzv.cz, 17. 1. 2009

neoficiálních styků a za neustálých námitek ČLR. Nebylo by proto vhodné kulturní styky obou zemí slučovat a na zvláštní kvalitní kapitolu o kulturní spolupráci České republiky a Taiwanu již v práci není prostor.

2.4.2 Čínské umění

Ze všech typů čínských kulturních akcí v České republice jsou bezesporu nejvíce zastoupeny různé výstavy čínského umění v muzeích, na zámcích nebo v galeriích. Jedná se většinou o výstavy výtvarného umění, uměleckých předmětů nebo fotografií, méně zastoupeny jsou pak výstavy hudebních nástrojů, oděvů nebo figuralistiky.

Roku 1999 byla v olomouckém Vlastivědném muzeu nainstalována výstava *Doteky východu*. Otevřena byla při příležitosti 50. výročí založení ČLR, které připomínal i soubor fotografií.⁷¹ Ve stejném roce se uskutečnily výstavy ještě v Náchodě (Čínská malba a hudební nástroje) a v Českém Krumlově (Čínské umělecké řemeslo). Také v plzeňské Stop Gallery bylo vystaveno čínské umění. Výstavu mladých čínských výtvarnic Zhang Dan a A Qin zde koncipovala Zlata Černá.⁷²

Hned na počátku roku 2000 byla otevřena výstava v pražské Galerii Rudolfinum, která byla přístupná návštěvníkům půl roku a nabídla ke zhlédnutí mimo jiné díla tehdy šedesátiletého krajináře Qiu Shihua nebo přehlídku čínských dokumentárních a hraných filmů.⁷³ Muzeum v Roztokách u Prahy v lednu 2000 vystavovalo současnou kolekci čínské keramiky a v březnu se v Havlíčkově Brodě konala výstava fotografií Zdeňka Strnada *Dnešní Čína*, kterou zahájil kulturní rada čínského velvyslanectví Ding Haijia.⁷⁴ Ve dnech 11. 8. – 10. 9. 2000 byla v Galerii Mánes v Praze k vidění výstava *Na cestě* umělce Zhu Jinshia, který náleží ke střední generaci čínských výtvarníků.⁷⁵ V tomto roce vystavoval v České republice ještě další významný čínský umělec, grafik Xu Bing. Od 25. 6. do 10. 9. 2000 vystavoval v Národní galerii na Zbraslavi. Byla k vidění i jeho slavná *Kniha z Nebes*, plná znakůposkládaných bez jakéhokoli smyslu a tudíž kniha nemá obsah.⁷⁶

Pro českého návštěvníka nezvyklá Výstava čínské opery proběhla v září 2001 na Novoměstské radnici v Praze. Výstava byla k vidění už ve Varšavě, pro kostýmy a masky

⁷¹ *Čínské umění v Olomouci*. *Právo*, 12. 10. 1999, rubrika Hanácko, s. 15.

⁷² *Zemské noviny*, 16. 9. 1999, s. 14

⁷³ *Půl roku s uměním Číny*. *Hospodářské noviny*, 21. 1. 2000, rubrika kultura, s. 6.

⁷⁴ *Dnešní Čína na Vysočině*. *Právo*, 7. 3. 2000, rubrika Východní Čechy, s. 14.

⁷⁵ DOBEŠEK, Lubor. *Čínské umění jsou kola i bambus*. *Nedělní noviny*, 13. 8. 2000, rubrika aktuality, s. 22.

⁷⁶ OLIVOVÁ, Lucie. *Čínský grafik Xu Bing*. *Nový Orient*, 2001, r. 56, č. 3, s. 91 – 95.

bylo připraveno na 60 figurín.⁷⁷ Od června do září 2001 byla na zámku ve Zbraslavi k vidění výstava „Současná čínská tušová malba: tradice a experiment“ od šesti předních čínských výtvarníků. Představili směr z přelomu 90. let 20. století známý pod jménem Nová literátská malba.⁷⁸ Od 1. do 31. 3. 2001 byla v divadle Solidarita ve Strašnicích v Praze k vidění výstava fotografií Hany Třískové „Pekingská zákoutí“. Dne 8. 10. 2001 byla v muzeu v Chebu zahájena výstava čínského lidového umění, kde byly k vidění čínské lidové hračky, hudební nástroje, draci a lampiony.⁷⁹

Vernisáž výstavy 80 let Orientálního ústavu (1922 – 2002) se konala 21. ledna 2002 v 17:00 ve vstupní hale budovy Akademie věd ČR. Výstavu si mohli návštěvníci prohlédnout až do 22. února 2002. Od 2. 5. 2002 byla otevřena výstava obrazů malířky Zhang Cuiying v Měsíční čajovně v Praze 5 a od 8. 11. 2002 byla přístupná výstava s názvem Tradice draka a tygra v Náprstkově muzeu v Praze. Roku 2002 byly ještě uspořádány výstavy například v Prostějově (Čínská umělecká řemesla) nebo buddhistická výstava v Liberci v Severočeském muzeu s názvem „Od úsvitu do soumraku v tibetských kláštorech“.⁸⁰

Roku 2003 se konala výstava například v Mělníku, kde byly k vidění nástěnné koberce nebo tradiční čínská malba. Další výstava byla uspořádána v Divadelní galerii v Mariánských lázních a byla nazvaná Čínská malba. V Litoměřicích byla zpřístupněna výstava nejvýznamnějších archeologických nálezů v Číně, která byla dříve k vidění již v Děčíně a Teplicích. Další významná výstava se konala v září 2003 v galerii Rudolfinum v Praze, která se stala jedním z míst v České republice, kde je čínské umění vystavováno nejčastěji a nejsystematičtěji. Tentokrát nabídla návštěvníkům trochu jiný typ výstavy nazvané „Podivné nebe“ současné čínské fotografie. Jednalo se o do té doby největší umělecký projekt čínské fotografie v Evropě.⁸¹ Ve dnech 19. 3. až 11. 4. 2003 byla k vidění výstava Tajemství tvarů čajové kultury Číny, Japonska a Vietnamu ve Výstavní síni designu Fakulty užitého umění a designu Univerzity J. E. Purkyně. Od 1. 11. do 28. 12. 2003 byla k vidění také výstava Čajový porcelán a keramika – Japonsko, Čína, Vietnam v Jízdárně zámku Kozel. Muzeum Novojičínska v Žerotínském zámku v Novém Jičíně přispělo v květnu 2003 k oslavám Mezinárodního dne muzeí také instalací nové výstavy Čínští draci a Čínské divadlo.⁸²

---

⁷⁷ Svoboda, 8. 8. 2001, rubrika kultura, s. 10

⁷⁸ URBAN, Pavel. **Čínská malba na Zbraslavi**. *Právo*, 20. 6. 2001, rubrika Praha – Střední Čechy, s. 15

⁷⁹ VOJTĚCHOVÁ, Lydie. **Výstava přináší čínské umění**. *Mladá fronta DNES*, 8. 10. 2001, rubrika Kraj Karlovarský, s. 3

⁸⁰ *Nový Orient*, 2002, r. 57, s. 1 – 2, 244.

⁸¹ BUKAJOVÁ, Nikola. **Čínské umění v podnebesí**. *Haló noviny*, 16. 9. 2003, rubrika kultura, s. 7.

⁸² **Čínští draci v muzeu**. *Mladá fronta DNES*, 16. 5. 2003, rubrika Kraj Moravskoslezský, s. 4.

V březnu 2004 byla na Zbraslavi uspořádána výstava japonského a čínského umění nazvaná Pavilon orchidejí, kterou uspořádala Národní galerie v Praze. Národní muzeum a Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur ve spolupráci s velvyslanectvím ČLR uspořádaly výstavu „Čína 20. století ve stu grafických listech“ v Lobkovickém paláci v Praze. K vidění byla od 16. 4. až do 29. 8. 2004 a v rámci výstavy se konaly také tematické přednášky.⁸³ V rámci činnosti Českého svazu ochránců přírody byla 6. 4. 2004 v Brně otevřena výstava obrazů Daijun Hejzlarové „Krajiny, bambusy a kaligrafie“.⁸⁴

V dubnu 2005 uspořádalo oddělení Sbírek moderního a současného umění Národní galerie ve spolupráci s Velvyslanectvím Čínské lidové republiky v České republice výstavu v pražském Veletržním paláci Současný čínský akvarel.⁸⁵ Od února do března 2005 se uskutečnila trochu netypická výstava oděvů čínské společnosti z konce 19. století v sedlčanském muzeu. Exponáty poskytl Náprstkovo muzeum v Praze.⁸⁶

V červnu 2006 byla v Dobříši uspořádána výstava „Píseň štetce, tanec tuše“ i s ukázkou kaligrafie mistra Xu Guofu.⁸⁷ V arboretu v Novém Dvoře bylo od července do října k vidění více než 70 ukázek čínské tradiční malby od olejomalb až po obrazy zvířat a rostlin.⁸⁸ V Národním muzeu v Praze byla ve dnech 31. 5. – 31. 7. 2006 uskutečněna výstava Staletí s hedvábím, Pět tisíc let čínského textilu. Jednalo se o kolekci Čínského národního muzea hedvábí a v rámci výstavy se konaly módní přehlídky tradičního čínského oděvu.⁸⁹ Roku 2007 se konala výstava s názvem Předolympijský Peking v Muzeu Jana Amose Komenského v Uherském Brodě s ukázkou 80 fotografií metropole od současných čínských fotografů.⁹⁰

V lednu a únoru 2008 byly na Smíchově v Praze k vidění čínské obrazy, klece na cvrčky a kopie tisíc let starých svitků. Ve výstavních prostorách pražské Národní galerie ve čtvrtém patře Veletržního paláce probíhala od dubna do května 2008 výstava nazvaná Melodie barev - Tradiční oděv a ornamenty čínských etnických menšin. Pořádala ji Sbirka moderního a současného umění Národní galerie v Praze ve spolupráci s Velvyslanectvím Čínské lidové republiky v České republice. Kolekce představila reprezentativní soubor tvorby třiatřiceti etnických menšin žijících na rozsáhlém území ČLR.⁹¹

⁸³ ČERNÁ, Zlata. **Čína 20. století ve stu grafických listech.** *Fénix*, červen 2004, r. 5, č. 2, s. 26.

⁸⁴ *Fénix*, červen 2004, r. 5, č. 2, s. 30.

⁸⁵ HEJZLAR, Tomáš. **Za poznáním čínského současného umění.** *Haló noviny*, 8. 4. 2005, rubr. kultura, s. 10.

⁸⁶ iHNed.cz, 6. 2. 2005.

⁸⁷ **Výstava představí čínské umění.** *Mladá fronta DNES*, 9. 6. 2006, rubrika Kladensko a okolí, s. 2.

⁸⁸ **Čínské umění v arboretu.** *Právo*, 4. 7. 2006, rubrika Severní Morava a Slezsko, s. 12.

⁸⁹ LIŠČÁK, Vladimír. *Fénix*, červen 2005, r. 6, č. 2, s. 33.

⁹⁰ **Muzeum zdobí čínské fotografie.** *Slovácký deník*, 26. 11. 2007, rubrika Slovácko, s. 3.

⁹¹ **Za poznáním čínských menšin.** *Haló noviny*, 10. 4. 2008, rubrika Z kultury, s. 8.

V červnu 2008 byla pod záštitou ministerstva kultury ČR a čínského velvyslanectví v ČR uspořádána v Praze výstava fotografií Nová Čína. Při příležitosti výstavy vystoupil i soubor handicapovaných zpěváků a tanečníků a byla připravena ukázka tradiční čínské hudby.⁹² Ve dnech 25. 9. – 28. 12. 2008 byla otevřena velká výstava v pražském Rudolfinu, představující díla tří významných čínských malířů Zhang Xiaoganga, Fang Lijuna a Feng Mengboa. Od 2. 8. do 2. 11. 2008 byla k vidění výstava Mistři čínské tušové malby 20. století v pražské Valdštejnské jízdárně. Za ústřední postavu výstavy je považován malíř Qi Baishi (1864–1957), ostatními tradičními malíři čínské tušové malby jsou např. Chen Nian, Xiao Xun, Hu Peiheng či Huang Binhong. Díla pocházela ze sbírek Národní galerie v Praze.⁹³

2.4.3 Čínská hudba

Při příležitosti 4. mezinárodní konference o východoasijské hudbě uspořádalo ve dnech 16. až 19. září 1999 Mezinárodní sinologické centrum několik koncertů v budově HAMU na Malé Straně. Konkrétně Moravskou filharmonii Olomouc dirigoval čínský dirigent Wang Jin a zazněla díla Tan Duna, Zhou Longa, Chen Qiganga a dalších. Starou čínskou hudbu zastoupily koncerty dvou souborů z Číny a Taiwanu v Jasmínové čajovně a v Galerii HAMU vystoupili Pekingští buddhisté, jeden z mála současných buddhistických souborů v Číně.⁹⁴ V říjnu 1999 vystoupil čínský taneční a hudební soubor z Jinanu v Brně a v Hradci Králové.

V říjnu 2000 na pátém ročníku mezinárodního festivalu malých dechových orchestrů Vejvodova Zbraslav vystoupil i Národní experimentální čínský orchestr. V dubnu 2001 uvedl evropskou premiéru čínské opery Opičí král soubor Guoguang ze Šanghaje a Taiwanu v rámci Pražského jara v Národním divadle v Praze a v březnu 2001 představilo čínskou operu unikátní spojení čínské pěvkyně Fengyun Song a domácího tria Sluneční orchestr. Fengyun Song působí v Čechách řadu let, vystudovala bohemistiku a pravidelně pořádá v Čechách koncerty tradiční čínské hudby, jako například představení čínské opery v Baťově vile ve Zlíně, v divadle Archa nebo na Křížovém vrchu v Nové Pace se svými studenty.⁹⁵

Dne 13. 9. 2004 vystoupil v rámci hudebního festivalu Pražský podzim ve Státní opeře soubor Xiamenské opery z ČLR s klasickou čínskou operou Píseň o věčném žalu, která

⁹² tyden.cz, 19. 6. 2008, rubrika Domáci.

⁹³ <http://www.pressweb.cz/zprava/8743-narodni-galerie-praze-mistri-cinske-tusove-malby-stoleti-valdstejnske-jizdarne>, 22. 7. 2008.

⁹⁴ ŘÍHA, Vladimír. **Čínská hudba doprovodí konferenci.** *Právo*, 14. 9. 1999, rubrika Praha – Střední Čechy, s. 16.

⁹⁵ *Mladá fronta DNES*, 9. 3. 2001, rubrika Servis – Praha, s. 4.

vypráví příběh o tragické lásce císaře Xuan Zonga a jeho milenky Yang Yuhuan, který se odehrál v Číně v 8. století. V říjnu 2004 přijel soubor Čínské divadelní akademie tradiční pekingské opery do Českého Krumlova a pražského Paláce Akropolis a byl českým publikem nadšeně přijat.⁹⁶

V srpnu 2005 se zúčastnil jedenáctého ročníku Mezinárodního folklorního festivalu Písek 2005 i čínský folklorní soubor, který na festivalu reprezentoval uměleckou akademii ze severočínského města Shanxi.⁹⁷ V listopadu 2006 vystoupil v Praze světoznámý mladý čínský pianista Lang Lang, sólista večerního koncertu České filharmonie. Dne 25. 11. 2007 se mohla česká veřejnost seznámit s tradiční pekingskou operou v Paláci Akropolis v Praze, prostřednictvím dvanáctiletých dětí souboru Čínské divadelní akademie.⁹⁸ V rámci Šternberského kulturního léta v srpnu 2007 vystoupil čínský soubor Lin'an Folk Art Group of China Dancers Association z Hangzhou. Kromě prezentace zpěvu a tance zde proběhla také přehlídka rázovitých lidových krojů z různých čínských oblastí a překvapením se stalo provedení Hašlerovy melodie Ta naše písnička česká v čínštině.⁹⁹ Čínský rozhlasový orchestr vystoupil v tomto roce na Pražském jaru a 27. 11. 2007 vystoupila v rámci nové série Caravan of Voices v divadle Archa v Praze tibetská zpěvačka Yungchen Lhamo, která již vystoupila v Evangelickém kostele během festivalu Colours of Ostrava.¹⁰⁰

Dne 1. února 2008 vystoupil v pražském Hudebním divadle Karlín Tradiční čínský orchestr Guangdong s nejlepšími čínskými sólisty, který vede nejvyhledávanější čínský dirigent Hu Bingxu. Soubor Prahu navštívil během svého evropského turné k příchodu nového lunárního roku, roku Krysy.¹⁰¹ I v tomto roce pořádá koncerty čínská zpěvačka žijící v Čechách Fengyun Song, která tentokrát vystoupila v Českém Krumlově, Praze, Nymburce a v Hradci Králové, aby představila čínskou operu, způsob líčení a pohybu, ukázky barvení hedvábí a také zpěv a výuku správného dýchání. Zpívala nejen s čínským mistrem, ale i s členy Divadla Continuo, kteří repertoár doplnili českými, moravskými, slovenskými a polskými lidovými písněmi.¹⁰² Velvyslanectví Čínské lidové republiky v České republice připravilo v roce 2008 pod záštitou Ministerstva kultury České republiky projekt kulturní akce nazvané „Poznávejte Čínu ve střední Evropě – v České republice“. Slavnostní zahájení se

⁹⁶ **Čínská opera je stále náročný trénink.** *Mladá fronta DNES*, 27. 10. 2004, rubrika Kultura, s. 8.

⁹⁷ FIALA, Martin. **Čínský soubor přijel od Žluté řeky.** *Listy Písecka*, 24. 8. 2005, rubrika Písecko, s. 14.

⁹⁸ **Pekingská opera.** *24 hodin*, 23. 11. 2007, rubrika Kam vyrazit, s. 15.

⁹⁹ **Hrad zve na čínský soubor.** *Olomoucký deník*, 15. 8. 2007, rubrika Olomoucký kraj, s. 3.

¹⁰⁰ **Koncert.** *Metropolitní expres*, 23. 11. 2007, rubrika Kulturní tipy, s. 19.

¹⁰¹ <http://www.ct24.cz/kultura/4367-v-praze-se-poprve-poradal-velky-cinsky-novorocni-koncert/>

¹⁰² **Čínský festival ve čtyřech městech začne v Českém Krumlově.** *Právo*, 12. 1. 2008, rubrika Region Čechy, s. 13.

uskutečnilo 25. června ve Státní opeře v Praze. Během premiéry reprezentativního představení nazvaného *Můj sen* vystoupil umělecký soubor čínských handicapovaných umělců. Herečka opery z čínského města Suining z provincie Sichuan předvedla své umění, jež je odnoží tradiční čínské opery s typickým systémem stylizovaných pohybů.¹⁰³

2.4.4 Čínské divadlo a tanec:

Od 13. do 18. října 1999 se v České republice uskutečnilo umělecké turné Jinanského souboru písní a tanců z provincie Shandong, šlo o součást rozsáhlejšího projektu kulturních výměn mezi ČLR a ČR. Bylo je možné vidět v brněnském Boby Centru (13. 10.), v sále Kulturní a vzdělávací společnosti v Hradci Králové (15. 10), v kulturním centru ALBIS v Ústí nad Labem (16. 10.) a ve vršovickém Edenu v Praze (18. 10.).¹⁰⁴

Světový festival loutkářského umění začal 4. 6. 2000 v Praze a trval až do 10. května. Na pátém ročníku soutěžilo celkem 26 souborů z 19 zemí. Pohádky a příběhy bylo možné vidět v Divadle Na zábradlí, v paláci Kinských a v Divadle Na královské cestě. Přijeli také loutkaři ze Šanghaje a Hongkongu.¹⁰⁵ Režisér Jan Antonín Pitínský spojil v představení *Marné tázání nebes dva fascinující světy - jezuity s jejich barokním divadlem a čínskou pekingskou operu*. V nezvyklé hře se vystřídal čtyři jazyky - vedle čínštiny a češtiny také latina a italština, do hlavní role byla obsazena Fengyun Song a hra měla premiéru 28. 9. 2001 v divadle Archa v Praze.¹⁰⁶

V květnu 2002 bylo ve Vlašimi v čínském pavilonu k vidění klasické čínské drama ze 14. století *Letní sníh* při akci nazvané *Kulturní odkaz staré Číny*. Festival dračích lodí pořádaný v červnu 2003 v Praze na Vltavě mezi Karlovým a Mánesovým mostem, vyvrcholil soubojem o Pražskou dračí trofej. Součástí zahajovacího ceremoniálu byly také originální čínské tance *se lvy*.¹⁰⁷ V červnu 2004 vystoupilo v Ostravě a v Brně v Mahenově divadle Šanghajske loutkové divadlo s pohádkou pro děti *Lesní příběh*. Skládal se ze čtyř epizod - *Čistič*, *Pes chytá myš*, *Kohoutí zápas* a *Koza a vlk*.¹⁰⁸

Každoročně se konají na různých místech České republiky oslavy čínského Nového roku. Roku 2008 se konaly například v Českém Krumlově, Praze, Nymburku nebo Hradci Králové. Organizátoři při té příležitosti uspořádali například tradiční čínský tanec od Žluté řeky, *Píseň*

¹⁰³ FOTO – Čínská opera. *Vikend HN*, 11. 1. 2008, rubrika Svět, s. 3.

¹⁰⁴ MARTIN, M. Zdenek. *Čeští umělci se představí v Čechách*. *Haló noviny*, 13. 10. 1999, s. 10.

¹⁰⁵ *Loutkářský svět v Praze*. *Právo*, 5. 6. 2000, rubrika kultura, s. 14.

¹⁰⁶ POLÁČEK, Tomáš. *Pekingská opera se setká s barokem*. *iDNES.cz*, 27. 9. 2001, rubrika kultura.

¹⁰⁷ *Po Vltavě pluly dračí hlavy*. *Večerník Praha*, 16. 6. 2003, rubrika Praha, s. 4.

¹⁰⁸ *Čínské divadlo nadchlo*. *Právo*, 9. 6. 2004, rubrika Jižní Morava, s. 12.

hedvábného tance nebo ukázkou čajového obřadu.¹⁰⁹

Inscenaci čínské hry ze 17. století Vějíř s broskvovými květy režiséra J. A. Pitínského sehrálo divadlo v Dlouhé. Děj hry se odvíjel ve dvou liniích, milostném příběhu kurtizány zvané Vonička a básníka Houa a zároveň rozvratu a zániku dynastie Ming. Rozsáhlý epos upravil pro současné jeviště obdivovatel čínského divadla Hubert Krejčí. Vycházel přitom z překladu Dany Kalvodové.¹¹⁰ Ve dnech 10. – 11. 3. 2008 byla Praha jednou ze zastávek celosvětového turné čínské taneční show Shen Yun Chinese Spectacular souboru „Divine Performing Arts“, která byla k vidění v Pražském kongresovém centru. Jednalo se o více než stovku tanečnicků a zpěváků v doprovodu živého orchestru.¹¹¹

2.4.5 Přednášky a festivaly spojené s čínskou kulturou

O Číně obecně se v České republice pořádá velké množství přednášek. Nejčastěji jsou to přednášky cestopisné, pořádané cestovateli, kteří v Číně pobývali delší čas a o své zážitky a fotografie se podělili s českou veřejností. Dále jsou časté také přednášky nebo přímo vyučování čínského bojového umění nebo filmová promítání o Číně. Přednášek týkajících se čínské kultury se pořádá méně, ale je jich také velký počet, většinou se však konají buď na akademické půdě, kam se česká veřejnost stále trochu ostýchá vstoupit nebo se pořádají v rámci různých výstav v muzeích, galeriích nebo na zámcích. Přednášky o kultuře většinou vedou čeští sinologové UK v Praze nebo UP v Olomouci nebo odborníci a pracovníci kulturních zařízení České republiky. Záslužnou činností v tomto směru je pořádání Měsíce asijské kultury Katedrou asijských studií FF UP v Olomouci, protože přednášky nejsou pořádány pouze na univerzitní půdě, ale také třeba v čajovně.

Přednášky a různé konference nebo diskuze jsou pořádány také díky různým organizacím, jako je především Česko-čínská společnost, založená již roku 1945, která sídlí v Praze a má pobočky v Olomouci a v Chebu. Pořádá mimo přednášek a konferencí také pravidelné výlety parníkem po Vltavě, orientální společenské večery, Čínský nový rok, literární podvečery nebo dětská odpoledne. Od roku 2000 vydává také časopis Fénix. V roce 2007 byla založena Konfuciova akademie při Univerzitě Palackého v Olomouci, která pořádá přednášky, jazykové kurzy pro veřejnost a poradenství o Číně. Dále jsou to ještě třeba Společnost česko-čínského přátelství nebo Čínská obchodní a kulturní agentura.

V listopadu a v prosinci roku 2000 se konaly v Praze přednášky Lucie Olivové, Zdeny

¹⁰⁹ **Pražané vítali čínský rok myši.** *Ceskenoviny.cz*, 2. 2. 2008, rubrika Styl.

¹¹⁰ **Na co jít.** *Mladá fronta DNES*, 4. 10. 2008, rubrika Scéna – Divadlo, s. 31.

¹¹¹ <http://www.people.cz/mag/cs/articles-detail/aid-11719>, 4. 3. 2008.

Hrdličkové a Václava Laifra nazvané „Čínská tradiční hudba“ a „Jaká je čínská hudba?“. Dne 17. 4. 2002 byla pořádána přednáška Dr. Lucie Olivové „Pillnitz – barokní zámek v čínském stylu“ na Novotného lávce v Praze. Dne 19. května 2004 si bylo možné poslechnout přednášku Zlaty Černé „Figuralistika v čínské tradiční malbě“ a 13. října také její přednášku „Čínský tradiční oděv“. Dne 17. března 2004 se konala přednáška V. Laifra „Čínský hudební nástroj pchi-pcha“. Česko-čínská společnost organizuje pravidelně jednou ročně také celodenní setkání věnované referátům a diskuzím na téma „Posvátno v životě člověka“ a Dny čínské kultury v Aši a v Chebu. V rámci přednášek z cyklu Čínská umělecká řemesla a výtvarné umění v Aši v červnu 2005 přednesla Zlata Černá přednášku O tradičním čínském umění a v městské knihovně se konala přednáška Michaely Pejčochové o tušové malbě světových mistrů.¹¹² Další přednášky o čínské kultuře se konaly například v únoru 2006 v Západočeském muzeu v Plzni nebo dne 22. 5. 2008 se v Chebu v knihovně při příležitosti vernisáže výstavy s názvem Čínská kultura konala přednáška s dílnou kaligrafie L'ubice Obuchové.¹¹³ Poměrně pravidelně jsou také pořádány přednášky o čínském umění nebo kultuře při zahájení nebo i v průběhu výstav čínského umění.

Jak již bylo zmíněno, v Olomouci se každoročně na podzim koná na Katedře asijských studií FF UP Měsíc čínské kultury. Po celý měsíc jsou pořádány přednášky s častou účastí předních českých sinologů, promítají se filmy o Číně, konají se výstavy fotografií nebo čínského umění, týdny mezinárodních kuchyní a další doprovodné akce. Roku 2008 proběhl již devátý ročník Měsíce čínské kultury na téma Požitky a prožitky z Číny. Všechny předešlé ročníky byly tematicky velice zajímavé, již názvy ročníků nesly neotřelá jména jako „Zábava a volný čas v Číně aneb Pojd'te, Číno, budeme si hrát“, „Made in China“, „Za vším hledej ženu...“, „Čína a Japonsko po Bohémku“, „Na podrážkách žlutý prach“ nebo „Po stopách zločinu Dálného východu“.¹¹⁴

Poměrně časté jsou v České republice také přednášky o učení Feng Shui. Konaly se například v listopadu 2001 v čajovně Bludný kámen v Opavě, v lednu 2001 v Šumperku, v červenci 2004 v Olomouci nebo v květnu 2007 v Praze.

Velmi populární a oblíbené jsou v České republice ukázky čínského bojového umění. V březnu 2000 jej mohli zhlédnout diváci v Plzni, v prosinci 2003 v Třebíči a v říjnu 2006 v Kulturním domě Vltavská v Praze. Roku 2006 vzbudili také velkou pozornost mistři

¹¹² Čínské malířství. *Chebský deník*, 8. 6. 2005, rubrika Chebsko, s. 7.

¹¹³ Knihovna pořádá přednášky. *Týdeník Chebsko*, 21. 5. 2008, s. 1.

¹¹⁴ <http://www.ccsol.ic.cz/>, 8. 4. 2009.

z Shaolinského kláštera, kteří vystoupili 21. února v Ostravě.¹¹⁵ V květnu 2006 byl zahájen festival čínských filmů v Praze, Brně, Českých Budějovicích a v Olomouci v rámci kulturní spolupráce České republiky a ČLR.¹¹⁶

2.4.6 Tibetská kultura

Tibetská kultura je v České republice velice populární. V souvislosti s Tibetem jsou v českém tisku téměř vždy zmíněna lidská práva v ČLR a v době výročí krvavého potlačení povstání Tibetanů proti vládě ČLR 10. 3. 1959 a odchodu Dalajlamy do exilu do Indie se v České republice konají Dny pro Tibet. České radnice se také ve stále větší míře připojují k Mezinárodní akci Vlajka pro Tibet a vyvěšují tibetskou vlajku na důkaz nesouhlasu s postojem ČLR. Jsou také organizovány akce za podporu Tibetu a za tímto účelem se sdružují různé organizace, jako je například Občanské sdružení Lungta, Občanské sdružení pro Tibet, Skupina přátel Tibetu nebo Nadační fond Potala, které organizují různé přednášky, výstavy, ale také demonstrace, festivaly Music for Free Tibet nebo promítání filmů o Tibetu a vydávají periodiku Tibetské listy. Populární je také tibetský duchovní vůdce Dalajlama, který Českou republiku často navštěvuje na pozvání bývalého českého prezidenta Václava Havla a pořádá zde přednášky o Tibetu a buddhismu. Jak již bylo zmíněno, do České republiky zavítal v tomto desetiletí v letech 2000, 2002, 2003, 2006 a 2008.

V březnu 1999 v Praze začaly Dny pro Tibet koncertem tibetských buddhistických mnichů v klubu Roxy. Na sobotním koncertě na Vítkově zaspívali mimo jiných i čtyři tibetští mniši. Promítaly se filmy o Tibetu a tibetští mniši vyprávěli o svém životě.¹¹⁷ V dubnu 1999 vystavovalo světově unikátní sbírku tibetského umění Západočeské muzeum v Plzni. Jednalo se většinou o kultovní předměty, masky, plastiky, výšivky a rituální předměty.

V únoru 2001 představila umění tibetských buddhistů, které zahrnuje také příbuzná díla pocházející z Ladaku, Nepálu, Mongolska či jihovýchodní Číny, nová expozice Národní galerie na zámku Zbraslav, nazvaná Ztracený obzor. Bylo vystaveno více než sto exponátů a byla zde tak odkryta téměř celá lámaistická sbírka Národní galerie.¹¹⁸ V červnu 2001 se konalo představení tradičního tibetského divadla zvaného lhamo. Zájemci o Tibet tak měli v Praze v prostorách Horního Jeleního příkopu na Pražském hradě příležitost seznámit se s tibetským folklorem při tzv. jogurtové slavnosti. Exotický název Thangky nesla výstava

---

¹¹⁵ V Ostravě vystoupí mistři čínského umění Shaolin. *Bruntálský a krnovský deník*, 16. 2. 2006, s. 7.

¹¹⁶ V Praze začal festival čínských filmů. *iHNed.cz*, 24. 5. 2006.

¹¹⁷ Dny pro Tibet pokračovaly zničením mandaly. *Mladá fronta DNES*, 8. 3. 1999, rubrika Praha, s. 1.

¹¹⁸ Tibetské umění na Zbraslavi. *Hospodářské noviny*, 19. 2. 2001, rubrika kultura, s. 12.

maleb, která byla přístupná od června do července v galerii Měsíc ve dne 8. 6. 2001 v Českých Budějovicích. Expozici tvořilo téma buddhistické malby v Tibetu a u nás. Vystavovány byly závěsné svinovací obrazy různých velikostí a obsahu, které sloužily pro buddhisty k rozvíjení energie pro učení zbavující zmatku a utrpení. Výstava maleb a sošek byla zapůjčena buddhistickým kulturním sdružením a výstavu doprovázel cyklus přednášek tibetoložky Zuzany Ondomišiové.¹¹⁹

Dne 18. června 2002 byla zahájena buddhistická výstava v Severočeském muzeu v Liberci, kde byly vystaveny cenné předměty zapůjčené z Náprstkova muzea, Národní galerie, Západočeského muzea v Plzni a z Institutu pro vyšší tibetská studia Rabten Čhölingu ve Švýcarsku. Hlavní výstava se jmenovala „Od úsvitu do soumraku v tibetských kláštorech“ a její jádro tvořily cenné buddhistické sošky, malebné thangky a soubor rituálních předmětů. Na zahájení této reprezentativní výstavy přijeli tibetští mniši ze Švýcarska a Rakouska.¹²⁰

V březnu 2004 při příležitosti Dnů Tibetu se uskutečnila výstava v Blatském muzeu v Soběslavi, kde bylo k vidění umění tibetské thangky, vyšíváných či malovaných svitkových obrazů a dalších předmětů. Ty do České republiky přivezl Akka Lama, nepálský občan tibetského původu, který předměty vystavil ještě v Praze.¹²¹ V srpnu se ve Vodňanech v prostorách synagogy konala výstava Tibet – život a kultura, zapůjčená od nadačního fondu Potala. Návštěvníci měli také možnost ochutnat tibetský čaj. Dne 18. června 2005 se uspořádala jednodenní akce ukázky tibetských technik meditace v Domě dětí a mládeže ve Vyškově.¹²²

V únoru 2006 byla uspořádána výstava tibetského umění v olomoucké Galerii Primavesi. V březnu 2006 vytvořilo šest mnichů v Muzeu hlavního města Prahy tibetskou mandalu. Symbolický obřad, který je vyjádřením hluboké pravdy o věčné pomíjivosti života i světa, vysvětloval návštěvníkům vždy jeden z přítomných buddhistických mnichů.¹²³ Tajuplný nádech mělo dětské třídní poznávání vzdáleného Tibetu na den dětí. Pořadatelé se rozhodli přiblížit dětem v Moravských Budějovicích tuto zemi formou her, soutěží, přednášek a koncertů v Zámeckých konírnách. Každoročně bohaté bývají programy festivalu ProTibet. Roku 2006 se na festivalu v Ostravě konaly přednášky o Tibetu jako „Ekologie duše - jak jednoduše zefektivnit mysl“, „Duchovní aspekty tibetské hudby“, „Večer tibetských pohádek a mýtů“, „Buddhismus na Západě“ nebo „Tibet a jeho kultura“. Také byla zahájena výstava

¹¹⁹ HOSNEDLOVÁ, Hanka. **Exotický Tibet se představuje v Měsíci ve dne.** *Českobudějovické listy*, 7. 6. 2001, rubrika Lokální, s. 15.

¹²⁰ CHALOUPKOVÁ, L. **Buddhistická výstava v Liberci** *Nový Orient*, 2002, r. 57, s. 244.

¹²¹ **Akka Lama dnes představí tibetské umění Soběslavi.** *Českobudějovické listy*, rubrika Jižní Čechy, s. 9.

¹²² *Vyškovské noviny*, 17. 6. 2005, rubrika Servis, s. 10.

¹²³ **Pražané obdivovali mandalu.** *Lidové noviny*, 8. 3. 2006, rubrika Metropole/Praha, s. 6.

fotografií „Ladak - himálajské království“ nebo výstava tibetského umění „Možnosti prostoru“ a besedovalo se s ladackými mnichy.¹²⁴

Vzácné buddhistické sošky, tibetské svinovací obrazy, rituální předměty a tradiční oltář v tibetském duchu bylo možno vidět na výstavě Odkaz Tibetu, která začala 2. 3. 2007 v Západočeském muzeu v Plzni.¹²⁵ V Praze se od 20. do 25. října 2008 uskutečnil Týden tibetské kultury, kde se kromě tradiční tvorby mandaly, výstavy fotografií a diskusí představili také mniši z Tašilhunpo, kteří předvedli vůbec poprvé v České republice tibetský rituální tanec v maskách Čam. Nejdříve 21. 10. v historických prostorách Novoměstské radnice, kde po představení následoval ještě seminář o tanci a podruhé pak 25. 10. v Art galerii La Fabrika.¹²⁶

---

¹²⁴ **Program festivalu ProTibet.** *Bruntálský a Krnovský deník*, 27. 2. 2006, rubrika Severní Morava, s. 7.

¹²⁵ **Muzeum ukazuje klenoty buddhistického umění.** *Mladá fronta DNES*, 2. 3. 2007, rubr. Kraj Plzeňský, s. 1.

¹²⁶ ČEPELÁK, Vojtěch. *Kultura.iHNed.cz*, 20. 10. 2008.

3. Výzkum

3.1 Cíle a metody výzkumu

V závěrečné části práce se zaměřuji na výzkum povědomí české veřejnosti o čínské kultuře a zjištění její aktivní účasti na kulturních akcích s čínskou tematikou. Výzkum jsem provedla formou dotazníku. Pro zjištění potřebných informací jsem využila služeb firmy Easysearch.biz. Tato firma umožňuje vytvoření vlastního on-line dotazníku, který se dá distribuovat e-mailem nebo umístěním na internet. Dotazník byl po spuštění přístupný na internetové adrese <http://survey.easyresearch.cz/oB4nXEsEqdUVK8Urqgc1za2538wy.aspx>. Zveřejněn byl po dobu jednoho měsíce od 26. 3. 2009, ovšem už po několika dnech jsem získala požadovaný počet odpovědí ke zpracování adekvátních výsledků, což potvrdilo předpokládanou výhodu rychlosti a efektivnosti získání informací pro výzkum tímto způsobem.

Výhodou služeb firmy easyresearch.biz je rychlost rozšíření dotazníku a především efektivnost a snadnost vyplňování dotazníku. Přehlednost a poutavost dotazníku zamezuje riziku, že dotazovaného respondenta vyplňování odradí. Dotazovaní nejsou nuceni nic zdlouhavě vypisovat ani přeposílat, dotazník se jim automaticky spustí a oni pouze klikají a vybírají z variant odpovědí tu nejvhodnější. Nevýhodou dotazníku je dlouhá příprava a následné zpracování informací a vyhodnocení výsledků, především u otevřených otázek. Špatná formulace otázek ohrožuje kvalitu výzkumu. Většině dotázaných trvalo vyplnění dotazníku 5 – 8 minut.

Základním cílem výzkumné části práce bylo zjistit zájem české veřejnosti o čínskou kulturu, informovanost lidí o pořádaných čínských kulturních akcích a samotnou účast na nich. Vedlejším cílem bylo zjistit, jaký typ čínské kulturní akce by v České republice v budoucnu uvítali nebo upřednostnili a jestli by jejich případnou účast na podobné akci ovlivnila politika ČLR nebo otázka Tibetu nebo jaký jiný důvod by je od účasti na takové akce odradil.

Dotazník měl také potvrdit nebo vyvrátit mé hypotézy. Domnívám se, že největším problémem nezájmu nebo neúčasti na čínských kulturních akcích bude špatná informovanost veřejnosti jednak o Číně jako takové, kdy se česká média soustředí ve spojitosti s Čínou téměř výlučně na vzrůstající pozici Číny v ekonomice, na porušování lidských práv a na zpolitizování téměř všech témat pojících se s Čínou, přestože s politikou ani nesouvisí. Přesto se domnívám, že je pro českou veřejnost Čína stále zahalena mlhou exotičnosti a proto by i

přes zmíněné negativní postoje médií mohla čínská kulturní akce českého občana zaujmout, pokud by se o jejím konání včas dozvěděl.

3.2 Charakteristika respondentů

Mou cílovou skupinou byli čeští občané, kteří žijí, studují, pracují nebo delší dobu pobývají v Praze nebo v Olomouci. Zvolila jsem tuto skupinu respondentů z toho důvodu, že jen v těchto městech České republiky jsou obory sinologie nebo čínské filologie a dá se zde tak předpokládat větší nabídka pořádaných akcí tohoto typu. Nehledě na to, že Praha jako hlavní město je bezesporu nejčastějším místem konání těchto akcí a lidé z velkého města se také více podílí na kulturním životě než lidé z menších měst a vesnic.

Celkový počet dotazovaných činilo 100 respondentů. Na každé z měst jsem zvolila kvótu padesáti respondentů, abych mohla zjištěné informace porovnat. 63 % z celkového počtu respondentů tvořily ženy, 37 % muži. Nejpočetnější věkovou skupinou byli respondenti od 18 do 26 let, kteří tvořili 61 % všech dotázaných. 21 % respondentů tvořili lidé ve věku od 27 do 40 let, 15 % lidé od 41 do 60 let a pouhé tři procenta lidí starší šedesáti let. 35 % dotazovaných byli lidé s dosaženým vysokoškolským vzděláním, 36 % tvoří vysokoškolští studenti a 25 % bylo občanů se středoškolským vzděláním s maturitou. Jedná se tedy převážně o skupinu lidí, u kterých se předpokládá velký přehled a zájem o společenské dění a kulturu.

3.3 Analýza výzkumu

3.3.1 Charakteristika dotazníku:

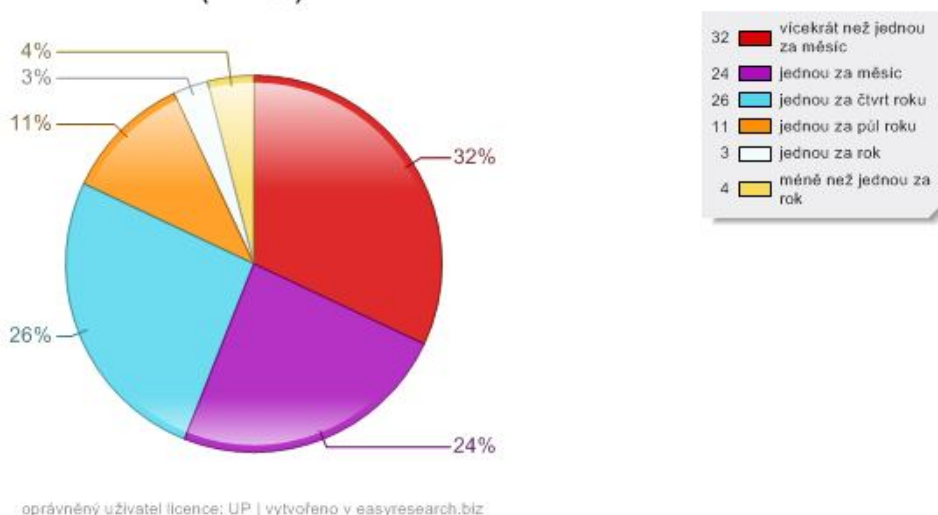
Dotazník sestává ze série 20 otázek a je anonymní. Prvních pět otázek zjišťuje osobní údaje jako pohlaví, věk a nejvyšší dosažené vzdělání respondenta, abych mohla údaje porovnat podle jednotlivých aspektů. Otázka zjišťující místo, kde respondent pracuje, bydlí, studuje nebo delší dobu pobývá, je vyřazovací, abych získala odpovědi pouze od respondentů z Prahy a Olomouce. Dotazník tak začalo vyplňovat 195 respondentů, ale ke zpracování bylo využito pouze sto vhodných dotazníků, 50 z Olomouce a 50 z Prahy. Ze zbylých otázek byla rozřazovací ještě otázka číslo 17, která zjišťuje, zda se respondent osobně zúčastnil nějaké čínské kulturní akce. Pokud odpověděl záporně, byl dotazník ukončen, protože zbylé tři otázky, týkající se konkrétních informací o takové akci, by nemělo smysl respondentovi pokládat.

3.3.2 Obecné informace o návštěvě kulturních akcí respondentů

Šestá a sedmá otázka dotazníku se ještě přímo netýkají čínské kultury. Mají zjistit, jak často respondenti obecně navštěvují kulturní akce a jaký typ kulturní akce většinou upřednostní. Mohlo by se stát, že respondenti žijí kulturním životem málo a kulturních akcí se zúčastňují méně než jednou za rok. Potom by se dalo díky těmto otázkám vyvodit, že dotazovaní nemají obecně o kulturu zájem a neúčast nebo nezájem o čínské akce by tak nutně nemusely souviset s nízkou informovaností o akcích nebo nezájmem konkrétně o čínskou kulturu.

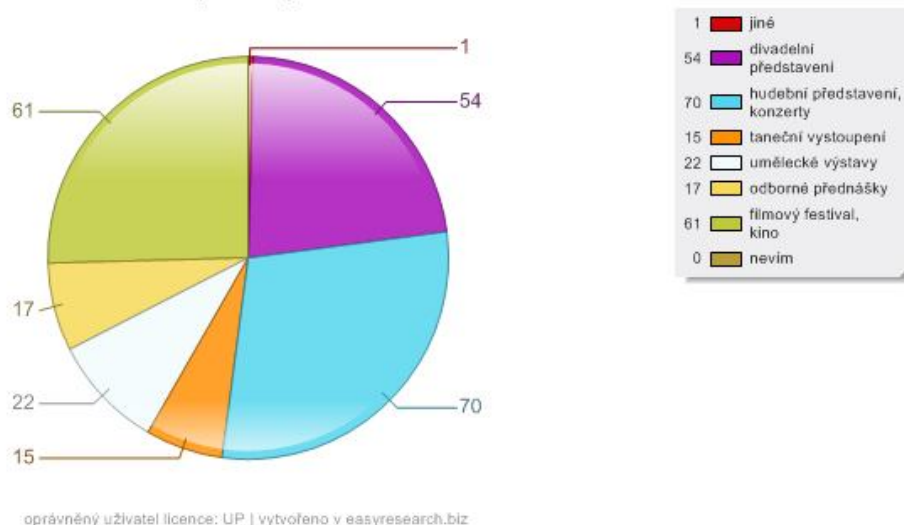
Výsledky však ukázaly, že většina (32 %) z celkového počtu respondentů se zúčastní nějaké kulturní akce vícekrát než jednou za měsíc. Vysoké jsou podíly respondentů, kteří kulturní akci navštíví jednou za měsíc (24 %) a jednou za čtvrt roku (26 %). Pouze 4 % dotázaných navštíví kulturní akci méněkrát než jednou za rok. Co se týče typu kulturní akce, kterou respondenti upřednostní, tak největší zájem je bezesporu o hudební představení či koncerty, divadelní představení a filmové festivaly. Menší zájem je potom obecně o umělecké výstavy, taneční vystoupení a odborné přednášky. (viz. graf č. 1 a graf č. 2)

**Jak často se účastníte kulturních akcí? (návštěvy divadla, výstavy, tanečního vystoupení, koncertu, filmového festivalu atd.)
(N=100)**

Graf č. 1- Účast respondentů na kulturních akcích

**Jaký typ kulturní akce upřednostníte?
(Vyberte více variant odpovědí, chcete-li)
(N=100)**

Graf č. 2 – Typ upřednostňované kulturní akce respondentů

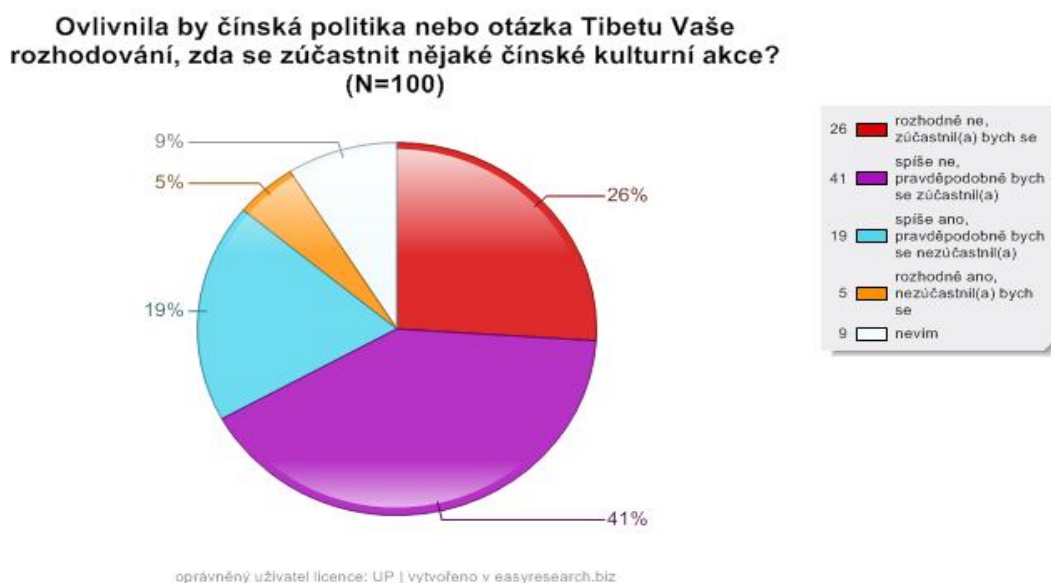
3.3.3 *Povědomí dotazovaných o čínské kultuře*

Položením další otázky „Co se Vám vybaví, když se řekne čínská kultura?“ jsem chtěla zjistit, jaké povědomí mají dotazovaní o tématu. Naprosté většině respondentů se vybaví čínské bojové umění, Tibet a Dalajláma nebo čínské umění a obrazy (viz graf č. 3). Pouze pár dotázaných odpovědělo, že se jim vybaví čínská opera, čínské divadlo nebo čínský tanec. Jak později ještě uvidíme, tyto výsledky souvisí s malou informovaností veřejnosti o pořádaných čínských kulturních akcích a velkým vlivem asijských filmů s převážnou tematikou bojového umění. V neposlední řadě je to také vlivem českého tisku, který téměř vždy v jakékoli spojitosti s Čínou zmíní zároveň otázku Tibetu. Jak je popsáno v teoretické části, v Čechách jsou patrné značné sympatie s Tibetem a s ČLR jsou naopak spojovány většinou negativní poznatky, přenesené z politického pole i na ostatní oblasti života. Díky častým návštěvám Dalajlámy má také česká veřejnost daleko větší šanci setkat se s kulturou Tibetu než kupříkladu s čínským divadlem, které se zde pořádá sporadicky. Velké povědomí české veřejnosti o čínském umění a obrazech určují jednak celkem časté výstavy čínského umění pořádané v České republice, jednak obecné povědomí z historie o čínském porcelánu a dlouholeté čínské tradici v malířství a výrobě uměleckých předmětů.

Graf č. 3 – Co se respondentům vybaví, když se řekne čínská kultura

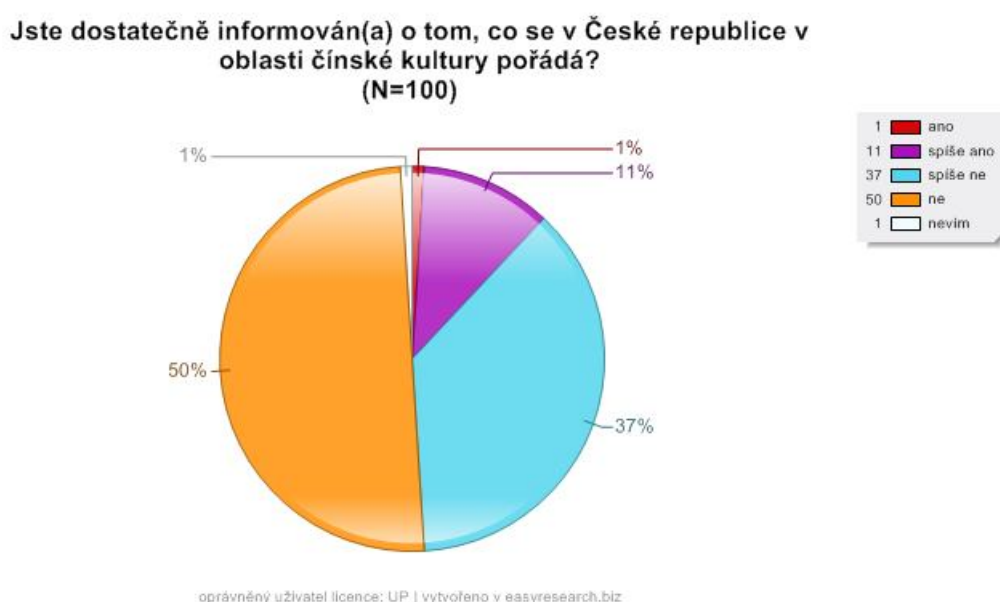
Pro budoucí pořádání čínských kulturních akcí je důležitý poznatek z otázky č. 9, že většinu respondentů by politika ČLR a otázka Tibetu neodradila od účasti na čínské kulturní akci (26 % by rozhodně neovlivnila a 41 % by spíše neovlivnila). Přesto je počet respondentů, kteří by se takové akce právě kvůli čínské politice nezúčastnili, stále značný. Až 19 % dotázaných by pravděpodobně akci nenavštívilo a 4 % respondentů by se kvůli politice ČLR čínské kulturní akce rozhodně nezúčastnilo (viz graf č. 4). Tyto skutečnosti odpovídají také výsledkům otázky č. 16, zda by respondenti v budoucnu v České republice uvítali větší nabídku čínských kulturních akcí. 18 % respondentů by byla proti rozšíření nabídky takových akcí, ale většina dotázaných by zvýšení počtu pořádaných akcí z oblasti kultury uvítala.

Graf č. 4 – Ovlivnitelnost respondentů politikou ČLR při návštěvě čínských kulturních akcí

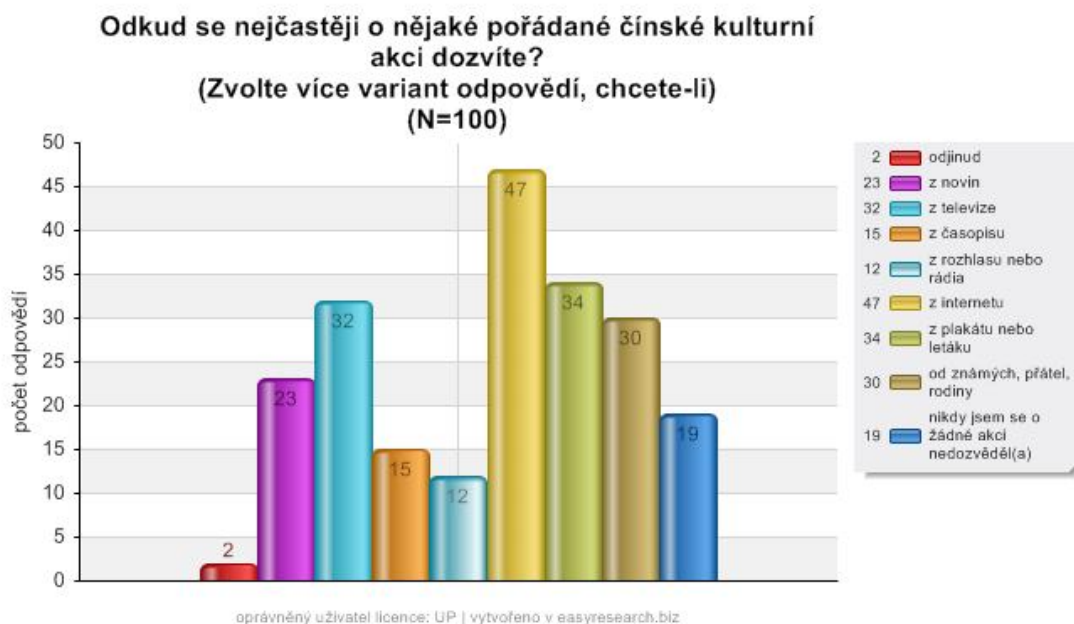
3.3.4 Informovanost české veřejnosti o čínských kulturních akcích

Stěžejní výsledky pro jeden z prvotních cílů výzkumu, zda je česká veřejnost dostatečně informovaná o pořádaných čínských kulturních akcích v České republice, přinesla otázka č. 10. Potvrdila mé hypotézy, že i když se v České republice za posledních deset let připravilo nemalé množství výstav, představení nebo vystoupení z oblasti čínské kultury, jak jsme viděli v teoretické části práce, malá pozornost byla většinou věnována reklamě a efektivnímu rozšíření informací o pořádané akci. Tyto domněnky zcela potvrdil výzkum. Až 87 % dotázaných odpovědělo, že o pořádaných akcích spíše (37 %) nebo rozhodně (50 %) nejsou dostatečně informováni (viz graf č. 5). Naopak pouze jedno procento dotázaných se domnívá, že je informovanost dostatečná. Jednoznačně z toho vyplývá, že je třeba podobné akce více medializovat, abychom mohli čekat v budoucnu nárůst návštěvníků.

Graf č. 5 – Informovanost respondentů o čínských kulturních akcích

Tématu informovanosti veřejnosti o čínských kulturních akcích se drží i další tři otázky. První z nich zjišťuje, kde se respondenti nejčastěji o podobné akci dozvědí. Měli zde možnost zvolit z více nabídek odpovědí a většina dotázaných se přiklonila k získávání informací prostřednictvím internetu. Současná doba je založena na rychlosti získávání informací a internet je tím nejrychlejším a nejkomfortnějším prostředkem k jejich dostání. Proto mě výsledky výzkumu nepřekvapily. Prostřednictvím plakátů nebo letáků se o podobných akcích dozvěděla další početná skupina respondentů a jako další nejčastější formu získání informací zvolili respondenti televizi, noviny a získání informací prostřednictvím známých, přátel nebo rodiny (viz graf č. 6). Takové odpovědi jsem předpokládala a potvrdily tak mou hypotézu.

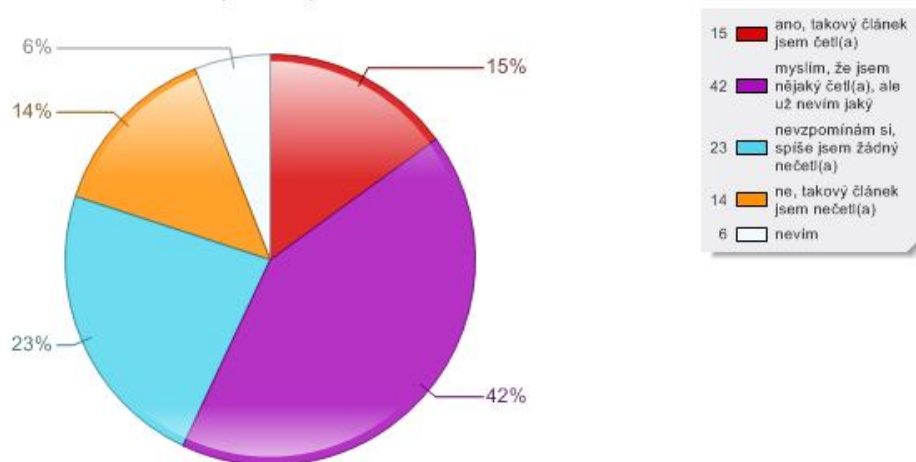

Graf č. 6 - Nejčastější zdroj informací respondentů o pořádaných čínských kulturních akcích

V případě dalších dvou otázek nejsou odpovědi tak uspokojivé. Dalo by se to přičíst otevřené formě otázky číslo 13 nebo nedostatku času, lenosti či neochotě respondentů se nad odpovědí více zamyslet. Tato otázka navazuje na otázku č. 12, kde zjišťuji, zda si respondenti vzpomenou, jestli četli v českém tisku nějaký článek o čínské kultuře. Většina dotázaných (42 %) odpověděla, že si myslí, že takový článek četli, ale už si nevzpomenou, jaký konkrétně. 15 % dotázaných odpovědělo, že takový článek četli. Pravděpodobně těchto patnáct procent respondentů se zapojilo i do otázky 13, ve které se ptám, zda si respondenti vybaví, o jaký článek se jednalo a kde a kdy přibližně ho četli. Aktivně odpovědělo pouze 18 % dotázaných a odpovědi byly většinou stručné a neúplné a nedají se z nich bohužel vyvodit konkrétní závěry. Nejvíce respondentů poskytlo informaci pouze o názvu časopisu, ve kterém článek četla, ale jen výjimečně bylo připojeno, o jakou konkrétní událost nebo alespoň typ akce se jednalo. Několik responsů uvedlo článek o politice, gastronomii či jiných tématech, které s čínskou kulturou nesouvisí. Pouze několik respondentů uvedlo alespoň typ akce, o které četli. Neuvedli však většinou ani informační zdroj, ani přibližnou dobu, kdy takový článek četli. Čtyři response se týkaly Tibetu a příjezdu Dalajlamy, dvě čínského divadla, jedna čínské opery a jedna čínského tanečního vystoupení v Praze roku 2008. Ucelenou odpověď poskytl pouze respondent č. 24, který si vzpomněl na článek o chystané výstavě obrazů v galerii na Pardubicku, jež četl začátkem března v Mladé frontě a respondent č. 39, který si vybavil článek o čínské malbě v Reflexu koncem roku 2008. Bohužel tak z odpovědí nemůžeme vyvodit objektivní závěry. (viz graf č. 7)

**Vzpomenete si na nějaký článek o čínské kultuře v českém tisku?
(N=100)**

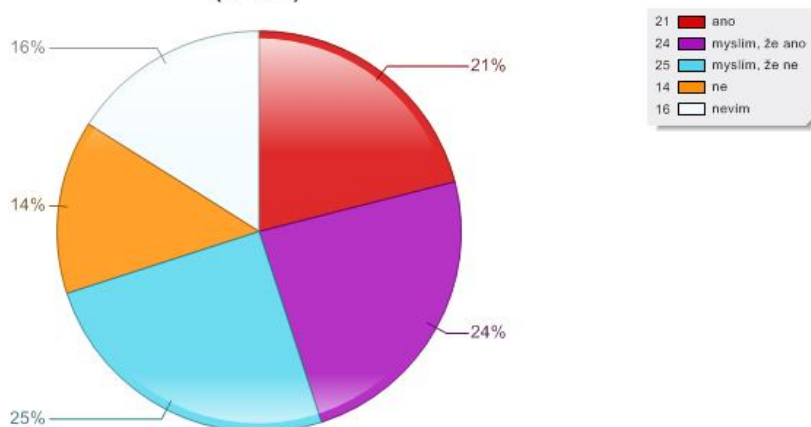

oprávněný uživatel licence: UP | vytvořeno v easyresearch.biz

Graf č. 7 – Informovanost respondentů o čínských kulturních akcích z českého tisku

Na otázku číslo 14, zda se v okolí respondenta někdy konala nějaká čínská kulturní akce, procentuelně neprevládla žádná z nabízených odpovědí. 21 % dotázaných odpovědělo, že ano, 24 % respondentů si myslí, že se nějaká čínská kulturní akce v jejich okolí konala, podobný počet 25 % respondentů se domnívá, že se žádná čínská kulturní akce v jejich okolí nekonala, 14 % dotázaných tvrdí, že se žádná taková akce v jejich okolí nekonala a 16 % respondentů se přiklonilo k odpovědi, že neví. (viz graf č. 8)

**Konala se někdy ve Vašem okolí nějaká čínská kulturní akce?
(N=100)**

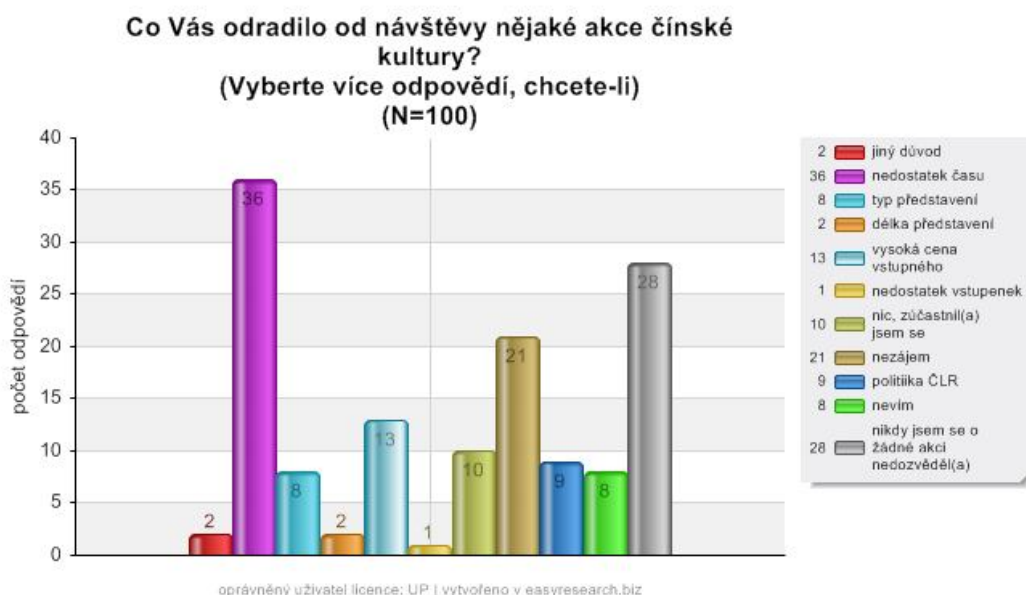

oprávněný uživatel licence: UP | vytvořeno v easyresearch.biz

Graf č. 8 – Konání čínské kulturní akce v okolí respondentů

3.3.5 Zájem o čínské kulturní akce v České republice

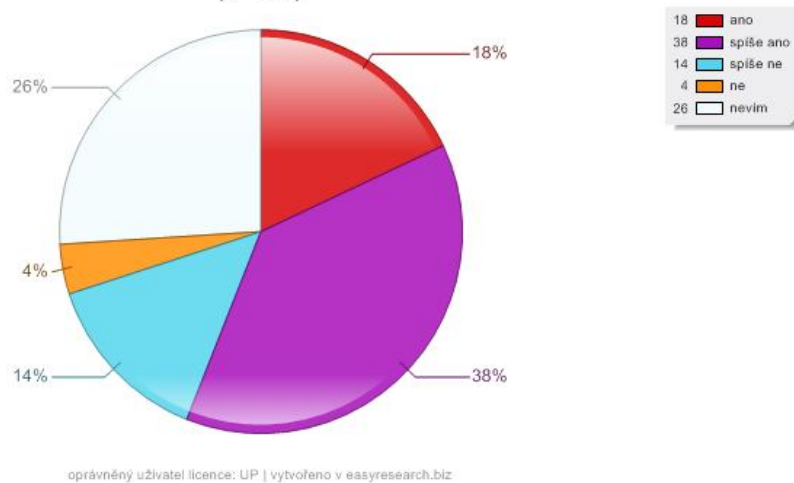
Při následující otázce „Co Vás odradilo od návštěvy nějaké akce čínské kultury?“ bylo opět možné zvolit více z nabízených variant odpovědí. (viz graf č. 9) Nejvíce respondentů uvedlo jako důvod nedostatek času (36 odpovědí), další nejčastější důvod byl způsoben neinformovaností dotázaného, a to, že se nikdy o žádné takové akci nedozvěděl (28 odpovědí) a třetí nejčastější variantou byl nezájem o čínské kulturní akce (21 odpovědí). Menší počet odpovědí se přiklonil k vysoké ceně vstupného, politice ČLR nebo typu představení. Pouze deset respondentů zaškrtnulo variantu, že je nic neodradilo a akce se zúčastnili a minimum dotázaných zvolilo odpovědi, že je odradila délka představení, nedostatek vstupenek nebo, že neví. Jako jiné důvody byly uvedeny, že byla pořádaná akce příliš daleko a že se nejednalo o čistě čínskou kulturní akci.

Graf č. 9 – Co respondenty odradilo od návštěvy čínské kulturní akce

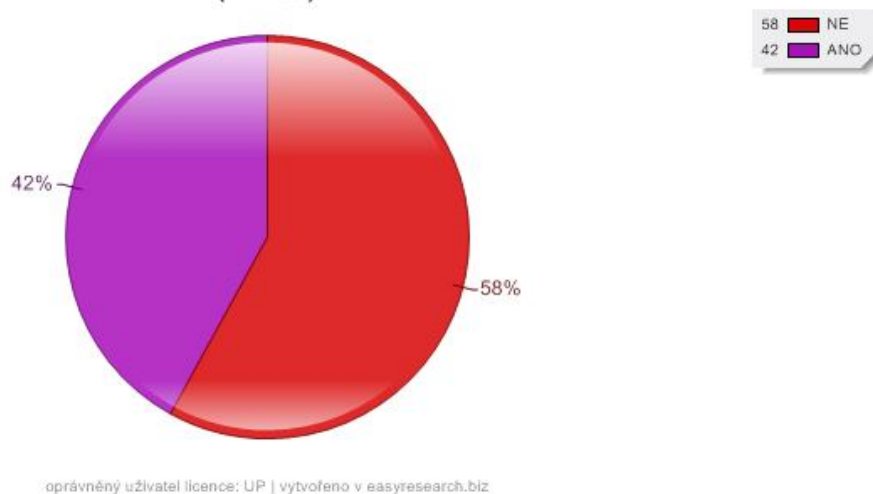
Otázka č. 16, zda by respondenti uvítali v České republice větší nabídku čínských kulturních akcí, byla poslední společná pro všech sto dotázaných. Většina z nich (56 %) odpověděla, že by zvýšení nabídky čínských kulturních akcí uvítala nebo spíše uvítala. (viz graf č. 10). To je pozitivní výsledek pro příští konání akcí čínské kultury. Touto otázkou bylo pro většinu respondentů dotazování ukončeno, protože následující 17. otázka byla vyřazovací a k vyplnění posledních tří otázek týkajících se aktivní účasti dotázaného na čínské kulturní akci, bylo připuštěno pouze 42 % respondentů, jež se nějaké takové akce zúčastnilo. S 58 % dotazovaných tak byl dotazník s poděkováním ukončen, protože by neměli pro výzkum další přínos. (graf č. 11)

Uvítal(a) byste v ČR větší nabídku čínských kulturních akcí?
(N=100)

Graf č. 10 – Zájem respondentů o větší nabídku čínských kulturních akcí

Zúčastnil(a) jste se někdy čínské kulturní akce? (čínská opera, čínské bojové umění, výstava čínského umění, čínské divadlo, návštěva Dalajlamy, koncert, čínský film atd.)
(N=100)

Graf č. 11 – Účast respondentů na čínské kulturní akci

3.3.6 Aktivní účast respondentů na čínské kulturní akci

Otázkou č. 18 zjišťuji, jakého typu čínské kulturní akce se dotazovaní zúčastnili. Měli zde opět na výběr z více variant odpovědí, odpovědí tak bylo zaznamenáno téměř o dvacet více než je počet respondentů. To znamená, že se někteří z nich zúčastnili více než jedné takové akce. Jednoznačně největší účast dotazovaných na čínské kulturní akci zaznamenaly výstavy čínského umění nebo obrazů. Tuto variantu zvolilo dvacet respondentů. Devětkrát bylo zvoleno čínské bojové umění a po šesti odpovědích získalo čínské divadlo, čínské taneční

vystoupení a představení klasické čínské hudby. Bohužel pouze jeden z dotázaných navštívil čínskou operu, která se přitom v České republice konala relativně často. Jiným typem navštívené akce, než byly v nabídce, uvedli dotazovaní nejčastěji zhlédnutí čínského filmu, oslavu čínského Nového roku a přednášky o Číně. (viz graf č. 12)

Graf č. 12 – Jakého typu čínské kulturní akce se respondenti zúčastnili

Otázkou 19 již chci zjistit, zda si dotázaní vzpomenou na konkrétní čínskou kulturní akci, které se zúčastnili, její název a místo a čas jejího konání. Bohužel se zde částečně projevila opět nechuť respondentů odpovídat na otevřené otázky a tak jsou odpovědi opět často neúplné či zcela nezodpovězené nebo poskytující pouze čas nebo místo konání akce, z čehož se dá těžko odvodit, o jakou konkrétní akci by se mohlo jednat. Přesto jsou některé odpovědi uspokojivé. Jako místa účasti byla nejčastěji uvedena galerie Rudolfinum, Univerzita Karlova v Praze, Univerzita Palackého v Olomouci, zámek Zbraslav nebo Kongresové centrum. Mezi nejúplnější odpovědi patřily odpověď respondenta č. 5, který se zúčastnil oslavy čínského nového roku v únoru roku 2008 na Karlově univerzitě v Praze, odpověď respondenta č. 9, který zhlédl výstavu čínského umění na zámku ve Zbraslavi roku 2004, dále odpověď respondenta č. 18, který se zúčastnil symposia na divadelní fakultě UK na téma asijské divadlo, respondenta č. 21, který byl na mistrovství republiky bojových umění v Praze, v říjnu roku 2008 a dále také odpovědi respondentů č. 35, 40 a 42. Respondent č. 35 se zúčastnil akce Impact of Buddhism on Chinese philosophy, politics and literature ve čtvrtek 27. 11. 2008 na Ústavu dálného východu na FFUK. Respondent č. 40 navštívil taneční vystoupení souboru

z Číny na Mezinárodním folklórním festivalu v Červeném Kostelci v srpnu loňského roku 2008. Respondent č. 42 navštívil nějakou akci čínské kultury během měsíce čínské kultury v Olomouci roku 2008.

Ostatní odpovědi už bohužel tak jednoznačné nejsou, obsahují jen úsečné informace. Tak například respondent č. 6 se zúčastnil nějaké čínské kulturní akce v lednu nebo v únoru 2008 v Kongresovém centru. Pravděpodobně by se mohlo jednat o čínskou taneční show souboru Shen Yun Chinese Spectacular, konanou v Kongresovém centru začátkem března roku 2008, která měla velký mediální ohlas. Respondent č. 12 se roku 2007 zúčastnil v Olomouci přednášky o dějinách Číny na katedře asijských studií, respondent č. 14 prý navštívil výstavu nádobí v Roztokách u Prahy, nevedl však ani název výstavy, ani přibližný čas konání. Respondent č. 17 navštívil výstavu moderní čínské malby v Rudolfinu. Nevedl sice datum, ale pravděpodobně se jednalo o výstavu konanou roku 2008 od 25. 9. do 28. 12. Respondent č. 19 se často setkává s čínskou kulturou v muzeích a zúčastnil se příjezdu Dalajlamy do Wroclavi. Z dalších odpovědí bohužel nemůžeme nic bližšího o konaných akcích vyvodit, další tři respondenti se zúčastnili výstavy čínského umění na zámku ve Zbraslavi, další respondenti uvedli pouze místo konání čínské kulturní akce, např. divadlo Archa, Kongresové centrum nebo radnice v Praze 3 nebo typ takové akce bez uvedení místa konání. Z těchto odpovědí můžeme zmínit výstavu fotografií před pěti lety, ukázky bojového umění, festival v kině Aero, koncert před dvěma lety nebo zhlédnutí filmu. Z takovýchto odpovědí nemůžeme bohužel udělat žádné závěry.

Graf č. 13 – Hodnocení respondentů navštívené čínské kulturní akce

Při hodnocení navštívených čínských kulturních akcí byli respondenti převážně s akcí spokojeni. Většině dotázaných se navštívená akce líbila (47,62 %) nebo spíše líbila (35,71 %). Jen malé procento dotázaných odpovědělo, že se jim navštívená akce nelíbila nebo si na ni nepamatuje. (viz graf č. 13)

3.3.7 Srovnání jednotlivých sociálních aspektů respondentů

Co se týče porovnání odpovědí podle skupin respondentů, zaměřila jsem se především na porovnání obou měst, Prahy a Olomouce. Podle mých předpokladů by se měl větší přehled o čínské kultuře projevit v Praze jakožto hlavním městě České republiky, kde je zároveň jednoznačně větší nabídka podobných kulturních akcí, více pořádaných uměleckých výstav a je jediným místem příjezdu Dalajlamy. Již u obecných otázek na návštěvy kulturních akcí jakéhokoli typu se projeví větší účast na kulturním životě v Praze než v Olomouci. 40 % respondentů z Prahy uvedlo, že se zúčastní nějaké kulturní akce vícekrát než jednou za měsíc, zatímco v Olomouci je účast na kulturních akcích podstatně méně častá. Vícekrát než jednou za měsíc se v Olomouci zúčastní kulturní akce pouze 24 % respondentů.

V dalších otázkách obecně zjišťujících povědomí o čínské kultuře, zájem o ni, informovanost o pořádaných akcích nebo případný důvod nezájmu o takovéto akce není faktor města nijak zvlášť rozhodující. Většina odpovědí obou skupin se většinou shodují nebo jsou si hodně podobné. Jediná oblast, kde lze pocítit značný rozdíl v odpovědích, jsou otázky týkající se osobní aktivní účasti na čínské kulturní akci. Z Prahy se nějaké čínské kulturní akce zúčastnilo až 58 % dotázaných, zatímco v Olomouci pouze 26 % a až 74 % respondentů z Olomouce tudíž žádnou čínskou kulturní akci nenavštívilo. Většinou se jednalo ještě o spíše pasivní formu čínské kulturní akce v podobě přednášky na katedře asijských studií FF Univerzity Palackého. Většiny zmiňovaných akcí z celkových výsledků dotazníku se tak zúčastnili právě respondenti z Prahy. Jak bylo již uvedeno, většinou se jednalo o různé akce pořádané na zámku Zbraslav, v galerii Rudolfinum, na Univerzitě Karlově nebo v Kongresovém centru.

Co se týče aspektu vzdělání, jak už bylo zmíněno na začátku analýzy výzkumu, jedná se veskrze o jednolitou vzdělanou skupinu respondentů, u které se předpokládá velký rozhled a účast na kulturním životě, tedy buď o občany s vysokoškolským vzděláním ukončeným nebo přímo o vysokoškolské studenty, popřípadě občany s ukončeným středoškolským vzděláním. Tento aspekt tudíž nerozlišuje jednotlivé skupiny, ale spíše vypovídá o sociálním zařazení respondentů jako celku.

Rozdíl pohlaví také nehraje v odpovědích moc velkou roli. Navíc jsou výsledky relevantní kvůli nerovnoměrnému počtu mužů a žen z celkového počtu dotázaných. Dotazník vyplnilo 63 žen a jen 37 mužů. Z toho 20 mužů bylo z Prahy a 17 mužů z Olomouce a z žen 30 pocházelo z Prahy a 33 z Olomouce. Pokud se odpovědi obou skupin liší, tak jen velmi nevýrazně, téměř vždy převažuje stejný typ odpovědi a liší se snad jen nepatrnou procentuelní změnou při výběru z variant nabízenou odpovědí. Snad pouze u mužů můžeme sledovat větší zájem o čínské bojové umění a naopak menší zájem o umělecké výstavy než u žen, ale opět ne nijak výrazně.

Hlavním rozdílovým sociálním aspektem tudíž není ani věk, dosažené vzdělání nebo pohlaví respondentů, ale místo jejich pobytu.

3.4 Závěr výzkumu

Pomocí výzkumu byla mezi cílovou skupinou respondentů zjištěna nízká sledovanost a návštěvnost čínských kulturních akcí. Přestože skupinu dotázaných tvořili převážně vysokoškolsky vzdělaní lidé nebo vysokoškolští studenti s velkým zájmem o kulturu jako takovou a s velmi častou účastí na kulturním dění v České republice, čínských kulturních akcí se někdy v životě zúčastnilo pouze 42 % dotázaných. Většinou se ještě jednalo o spíše pasivnější formu takovéto akce v podobě různých přednášek o Číně, zhlédnutí čínského filmu nebo návštěvy výstavy čínského umění v muzeu nebo galerii. Málokdo z dotázaných navštívil nějakou kulturní akci přímo s čínskými protagonisty, ať již by to byla čínská opera, čínské divadlo nebo nějaký čínský koncert.

Co se týče povědomí české veřejnosti o čínské kultuře, většině dotázaných se při zmínce o čínské kultuře vybaví čínské bojové umění, Tibet a Dalajláma nebo čínské umění a obrazy. Opět málokdo řekne něco pojem čínská opera, čínské divadlo nebo čínský tanec.

Vyloženě neuspokojivá je míra informovanosti české veřejnosti o čínských kulturních akcích. Naprostá většina respondentů považuje informovanost za nedostatečnou. Dá se tedy předpokládat, že neúčast na pořádaných čínských kulturních akcích není pouze výsledkem nezájmu české veřejnosti o ně, ale velkým dílem také výsledkem nevědomosti veřejnosti, že se podobná akce vůbec koná. Důkazem toho jsou výsledky výzkumu, kdy velké procento dotázaných ani nevědělo, zda se kdy v jeho okolí nějaká čínská kulturní akce konala a velkým zájmem dotázaných o zvýšení nabídky čínských kulturních akcí v České republice.

Závěr

Domnívám se, že cíl práce jsem splnila. Je vytvořen chronologický přehled vzájemné kulturní spolupráce České republiky a ČLR od konce 2. světové války až po současnost, s důrazem na poslední desetiletí a na kulturní události pořádané na území České republiky.

Z teoretické části vyplývá, že vzájemné kulturní vztahy obou zemí můžeme rozdělit do čtyř fází. První fází je doba od roku 1945 do roku 1959, kdy si byly země ideologicky blízké a kulturní výměny byly velice časté. Druhou fází je doba tzv. „Ideologické roztržky“ v letech 1960 - 1989, kdy se země politicky rozcházejí a neprobíhá ani žádná kulturní spolupráce. V letech 1990 – 1998 můžeme sledovat oživení politických i kulturních styků a od roku 1999 do současnosti jsou politické vztahy ustálené a kulturní výměna stále častější.

Z výzkumu jednoznačně vyplývá, že česká veřejnost je o čínských kulturních akcích pořádaných v ČR informována špatně a uvítala by větší nabídku těchto akcí. Cíl výzkumu byl splněn. Očekávání výsledků nebylo vždy naplněno, ale závěry z velké části odpovídají stanovené hypotéze a nebyly tedy nijak zvlášť překvapující. Po provedeném výzkumu je pro pořadatele čínských kulturních akcí optimistické, že pokud se v budoucnu chystané akce více zmedializují, pravděpodobně o ně česká veřejnost projeví větší zájem než doposud.

Pro ucelenost práce by bylo vhodné zabývat se v budoucnu ještě kulturními akcemi pořádanými v posledním desetiletí občany České republiky v ČLR.

Resumé

Czech-Chinese relations in culture after 1945

My bachelor thesis deals with Czech-Chinese relations in culture after 1945. The thesis is divided into two parts. The first part contains chronological summary of events in the period of time from the end of the World War II and up to the present time. The emphasis is put especially on the last decade. The second part includes the research that was lead due to the questionnaire survey. The aim of this research was to find out the extent into which is Czech public informed about Chinese culture. Moreover, we wanted to discover, whether they participate actively in Chinese cultural events that are organized in the Czech Republic and if they are sufficiently informed about these events.

It follows from the literature review that the mutual cultural relations of the countries can be divided into four stages. The first stage is constituted by the period beginning in 1945 and finishing in 1959, when the countries were close in ideological opinions and the cultural interchanges were very common. The second stage is the period of so-called “ideological rupture” that lasted from 1960 to 1989. In this period, the political attitudes of the countries diverged and there was no cultural cooperation. The recovery of the political and cultural cooperation could be seen from 1990 to 1998 and from 1999 up to the present, the political relations are pretty settled and the cultural interchange is increasingly frequent.

According to the results of the research, we can state that Czech public is poorly informed about Chinese cultural events that take place in the Czech Republic and that they would appreciate higher offer of these events.

Seznam literatury

Publikace:

BAKEŠOVÁ, Ivana. *Československo – Čína 1918 – 1949*, Praha 1997, s. 117 – 127.

BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století, díl 1*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001, s. 15.

FÜRST, Rudolf. *Čína ve XX. století, díl 3*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, s. 72 – 73.

BAKEŠOVÁ, Ivana. *Čína ve XX. století, díl 2*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 70 – 72, 190, 209 – 210.

ŠKVAŘIL, Jaroslav. *Čínská lidová republika – historie a současnost*. Praha: Horizont, 1987, s. 41.

HÁJEK, Lubor; KESNER, Ladislav ml. *Nejstarší čínské umění ve sbírkách Národní galerie v Praze*. Praha: Národní galerie v Praze, 1990, 272 s. ISBN 80-7035-002-4 s. 246.

GRIGORJEV, A. M., DĚLJUSIN, L. P. *Dnešní Čína*. Z ruš. přel. M. a Z. Kubešovi. Praha: Svoboda, 1971, s. 257 – 258.

APALIN, G. *Zahraniční politika Pekingů – zrada sovětského socialismu*. Praha: Horizont, 1975, s. 8.

KOLMAŠ, J. – MALINA, J. a kol. *Čína z antropologické perspektivy*. Brno: Nakladatelství Masarykovy univerzity, 2005, s. 475.

FAIRBANK, F. John. *Dějiny Číny*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007. 696 s. ISBN 978-80-7106-919-5.

Internetové zdroje:

Česko-čínské kulturní styky, <http://www.mzv.cz/beijing>, (2. 6. 2004).

http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/cina/politika/zahranicne_politicka_orientace.html, (15. 3. 2009).

cz.china-embassy.org/cze/jkgk/Kulturn/t127013.htm

<http://www.pressweb.cz/zprava/8743-narodni-galerie-praze-mistri-cinske-tusove-malby-stoleti-valdstejske-jizdarne>, 22. 7. 2008.

<http://www.ct24.cz/kultura/4367-v-praze-se-poprve-poradal-velky-cinsky-novorocni-koncert/>

<http://www.people.cz/mag/cs/articles-detail/aid-11719>, 4. 3. 2008.

<http://www.ccsol.ic.cz/>, 8. 4. 2009.

V Praze začal festival čínských filmů. *iHNed.cz*, 24. 5. 2006.

tyden.cz, 19. 6. 2008, rubrika Domáci.

iHNed.cz, 6. 2. 2005.

www.mzv.cz, 17. 1. 2009.

POLÁČEK, Tomáš. **Pekingská opera se setká s barokem.** *iDNES.cz*, 27. 9. 2001, rubrika kultura.

ČEPELÁK, Vojtěch. *Kultura.iHNed.cz*, 20. 10. 2008.

Články z českých novin, časopisů a jiných periodik:

Nový Orient:

CARMINEOVÁ, Eva. **Šest let kulturní výměny mezi ČSR a Čínskou lidovou republikou.** *Nový Orient*, 1955, s. 143 – 144.

Zřízení československo-čínské společnosti. *Nový Orient*, 1945, s. 29.

Život dnešní čínské ženy. *Nový Orient*, 1945, r. 1, č. 3, str. 1.

Nový Orient, 1948, r. 3, č. 1, s. 26.

Národy orientu pro mír. *Nový Orient*, 1949, r. 4, s. 23, 181 – 185.

Nový Orient, 1950, r. 5, s. 188, 256.

Nový Orient, 1949, r. 4, č. 9, s. 205.

Nový Orient, 1950, r. 10, s. 257, 305.

Nový Orient, 1951, r. 6, s. 65.

Nový Orient, 1955, r. 10, s. 140.

PRŮŠEK, J. **K návštěvě čínského souboru mládeže v Československu.** *Nový Orient*, 1952, r. 7, s. 95.

Nový Orient, 1956, r. 11, s. 48, 59.

Nový Orient, 1957, r. 7, s. 15, 127 – 147.

KOLMAŠ, Josef. **Praha má tibetskou knihovnu.** *Nový Orient*, 1958, r. XIII., s. 202.

Nový Orient, 1959, r. 14, s. 39.

KALVODOVÁ, Dana. **Setkání s divadlem ze S'čchuanu.** *Nový Orient*, 1990, r. 45., s. 167-170.

Nový Orient, 1959, r. XIV., s. 102.

SLUPSKI, Z. **O Číně a čínské ideologii.** *Nový Orient*, Praha: 1969, r. 24, č. 3, s. 65.

Nový Orient, 1962, r. 17, s. 95.

Nový Orient, 1987, r. 42, s. 67.

PETÁK, Čeněk. **Současná čínská kinematografie.** *Nový Orient*, 1991, r. 46, s. 198.

BAKEŠOVÁ, Ivana. „**Čínský svět**“ v českých zemích. *Nový Orient*, 1996, r. 51, s. 326.

Nový Orient, 1991, r. 46, s. 64, 128.

Životní jubileum Lubora Hájka. *Nový Orient*, 1991, s. 215.

Nový Orient, 1991, r. 46, s. 317.

(JK), *Nový Orient*, 1991, r. 46, s. 319.

Nový Orient, 1992, r. 47, s. 245.

KOLMAŠ, Josef. **Rok Tibetu v Národní knihovně.** *Nový Orient*, 1992, r. 47, s. 215.

KRÁL, Oldřich. **Rozhovor s vedoucím Sbírkou orientálních umění Národní galerie v Praze dr. Ladislavem Kesnerem.** *Nový Orient*, 1991, r. 46, s. 97 – 98.

TŘÍSKOVÁ, Hana. **Sovětské tanky letos nestály sinologům v cestě.** *Nový Orient*, 1994, r. 49, s. 279.

Čínský Švejk a čínská móda. *Nový Orient*, 1995, r. 50, s. 354 – 355.

Nový Orient, 1995, r. 50, s. 343.

OBUCHOVÁ, L'ubica. **Čínský soubor na turné po České republice.** *Nový Orient*, 1996, r. 51, s. 355 – 366.

STRÁNSKÁ, Milena. **Mistrovská díla čínského umění.** *Nový Orient*, 1996, r. 51 s. 202
Nový orient, 2000, r. 55, s. 200.

OLIVOVÁ, Lucie. **Čínský grafik Xu Bing**. *Nový Orient*, 2001, r. 56, č. 3, s. 91 – 95.

CHALOUPKOVÁ, L. **Buddhistická výstava v Liberci** *Nový Orient*, 2002, r. 57, s. 244.

Ostatní:

Vzpomínky sinologů. *Fénix, Časopis česko-čínské společnosti*, 2006, č. 2, s. 15 – 20.

VÝBORNÝ, Ota. **Strakonický dudák v Pekingu**. *Literární noviny*, Praha, 1957, r. 9, s. 11.

MRVA, Jiří. **Série výstav bude trvat půl druhého roku**. *Svoboda*, 4. 8. 1997, r. Středomoravský deník, s. 2.

Výstava zachycuje náboženské svátky i běžný život Tibetanů. *Mladá fronta DNES*, 30. 7. 1998, rubrika Kultura ze severních Čech, s. 3.

Čínský ministr přiletěl do Prahy. *Metro*, 23. 4. 2001, rubrika z domova, s. 2.

Čínské umění v Olomouci. *Právo*, 12. 10. 1999, rubrika Hanácko, s. 15.

Zemské noviny, 16. 9. 1999, s. 14.

Půl roku s uměním Číny. *Hospodářské noviny*, 21. 1. 2000, rubrika kultura, s. 6.

Dnešní Čína na Vysočině. *Právo*, 7. 3. 2000, rubrika Východní Čechy, s. 14.

DOBEŠEK, Lubor. **Čínské umění jsou kola i bambus**. *Nedělní noviny*, 13. 8. 2000, rubrika aktuality, s. 22.

Svoboda, 8. 8. 2001, rubrika kultura, s. 10

URBAN, Pavel. **Čínská malba na Zbraslavi**. *Právo*, 20. 6. 2001, rubrika Praha – Střední Čechy, s. 15.

VOJTĚCHOVÁ, Lydie. **Výstava přináší čínské umění**. *Mladá fronta DNES*, 8. 10. 2001, rubrika Kraj Karlovarský, s. 3

BUKAJOVÁ, Nikola. **Čínské umění v podnebesí**. *Haló noviny*, 16. 9. 2003, rubrika kultura, s. 7.

Čínští draci v muzeu. *Mladá fronta DNES*, 16. 5. 2003, rubrika Kraj Moravskoslezský, s. 4.

ČERNÁ, Zlata. **Čína 20. století ve stu grafických listech**. *Fénix*, červen 2004, r. 5, č. 2, s. 26.

Fénix, červen 2004, r. 5, č. 2, s. 30.

HEJZLAR, Tomáš. **Za poznáním čínského současného umění**. *Haló noviny*, 8. 4. 2005, rubr. kultura, s. 10.

Výstava představí čínské umění. *Mladá fronta DNES*, 9. 6. 2006, rubrika Kladensko a okolí, s. 2.

Čínské umění v arboretu. *Právo*, 4. 7. 2006, rubrika Severní Morava a Slezsko, s. 12.

LIŠČÁK, Vladimír. *Fénix*, červen 2005, r. 6, č. 2, s. 33.

Muzeum zdobí čínské fotografie. *Slovácký deník*, 26. 11. 2007, rubrika Slovácko, s. 3.

Za poznáním čínských menšin. *Haló noviny*, 10. 4. 2008, rubrika Z kultury, s. 8.

ŘÍHA, Vladimír. **Čínská hudba doprovodí konferenci.** *Právo*, 14. 9. 1999, rubrika Praha – Střední Čechy, s. 16.

Mladá fronta DNES, 9. 3. 2001, rubrika Servis – Praha, s. 4.

Čínská opera je stále náročný trénink. *Mladá fronta DNES*, 27. 10. 2004, rubrika Kultura, s. 8.

FIALA, Martin. **Čínský soubor přijel od Žluté řeky.** *Listy Písecka*, 24. 8. 2005, rubrika Písecko, s. 14.

Pekingská opera. 24 hodin, 23. 11. 2007, rubrika Kam vyrazit, s. 15.

Hrad zve na čínský soubor. *Olomoucký deník*, 15. 8. 2007, rubrika Olomoucký kraj, s. 3.

Koncert. *Metropolitní expres*, 23. 11. 2007, rubrika Kulturní tipy, s. 19.

Čínský festival ve čtyřech městech začne v Českém Krumlově. *Právo*, 12. 1. 2008, rubrika Region Čechy, s. 13.

FOTO – Čínská opera. *Víkend HN*, 11. 1. 2008, rubrika Svět, s. 3.

MARTIN, M. Zdenek. **Čeští umělci se představí v Čechách.** *Haló noviny*, 13. 10. 1999, s. 10.

Loutkařský svět v Praze. *Právo*, 5. 6. 2000, rubrika kultura, s. 14.

Po Vltavě pluly dračí hlavy. *Večerník Praha*, 16. 6. 2003, rubrika Praha, s. 4.

Čínské divadlo nadchlo. *Právo*, 9. 6. 2004, rubrika Jižní Morava, s. 12.

Pražané vítali čínský rok myši. *Ceskenoviny.cz*, 2. 2. 2008, rubrika Styl.

Na co jít. *Mladá fronta DNES*, 4. 10. 2008, rubrika Scéna – Divadlo, s. 31.

Čínské malířství. *Chebský deník*, 8. 6. 2005, rubrika Chebsko, s. 7.

Knihovna pořádá přednášky. *Týdeník Chebsko*, 21. 5. 2008, s. 1.

V Ostravě vystoupí mistři čínského umění Shaolin. *Bruntálský a krnovský deník*, 16. 2. 2006, s. 7.

Dny pro Tibet pokračovaly zničením mandaly. *Mladá fronta DNES*, 8. 3. 1999, rubrika Praha, s. 1.

Tibetské umění na Zbraslavi. *Hospodářské noviny*, 19. 2. 2001, rubrika kultura, s. 12.

HOSNEDLOVÁ, Hanka. **Exotický Tibet se představuje v Měsíci ve dne.** *Českobudějovické listy*, 7. 6. 2001, rubrika Lokální, s. 15.

Akka Lama dnes představí tibetské umění Soběslavi. *Českobudějovické listy*, rubrika Jižní Čechy, s. 9.

Vyškovské noviny, 17. 6. 2005, rubrika Servis, s. 10.

Pražané obdivovali mandalu. *Lidové noviny*, 8. 3. 2006, rubrika Metropole/Praha, s. 6.

Program festivalu ProTibet. *Bruntálský a Krnovský deník*, 27. 2. 2006, rubrika Severní Morava, s. 7.

Muzeum ukazuje klenoty buddhistického umění. *Mladá fronta DNES*, 2. 3. 2007, rubrika Kraj Plzeňský, s. 1.

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník celkové výsledky 100 respondentů

Příloha č. 2 – Dotazník ukázka 1 respondent

Příloha č. 3 – Dotazník celkové výsledky 50 respondentů z Prahy

Příloha č. 4 – Dotazník celkové výsledky 50 respondentů z Olomouce

Příloha č. 5 – Dotazník celkové výsledky muži

Příloha č. 6 – Dotazník celkové výsledky

